

Utställning avfallsplan och avfallsföreskrifter

Var med och påverka – vad ska vi göra med vårt avfall i framtiden?

Även om vi är duktiga på att återvinna så ökar mängden avfall i samhället och vi behöver hjälpas åt för att ändra på det. Boxholms kommun har tagit fram förslag till ny avfallsplan och nya avfallsföreskrifter.

Avfallsplanen handlar om att **förebygga och hantera avfall** och innehåller tre övergripande mål:

1. Minska avfallsmängderna – återbruka och på andra sätt förebygga att avfall uppkommer
2. Öka återvinningen – bättre sortering, insamling och behandling av avfall
3. Minska spridningen av farliga ämnen – nedskräpning, gamla deponier, farligt avfall, kemikalier

Avfallsplanen har framför allt fokus på vad kommunens olika delar kan göra, men berör även dig som boende, besökare, företagare eller annan organisation som verkar i Boxholms kommun.

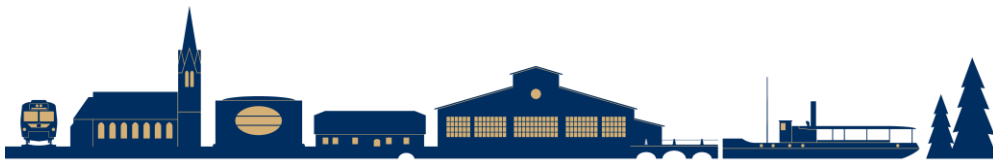
Avfallsföreskrifterna är de lokala bestämmelser som reglerar hur avfallshanteringen går till, vilka ansvar som åligger olika aktörer (t.ex. kommunen, fastighetsägare, avfallsproducenter och verksamhetsutövare), med mera. Föreskrifterna bygger på nationell lagstiftning.

Nu finns förslaget till avfallsplan och avfallsföreskrifter på utställning och samråd för att samla in synpunkter innan den kan slutföras och beslutas av kommunfullmäktige senare under hösten.

Förslagen finns att ta del av **i receptionen på kommunstyrelsekontoret (Storgatan 20, Boxholm)** samt på **www.boxholm.se**

Tiden för utställning och samråd är 25 juni – 15 september 2024. Synpunkter kan lämnas till e-post: kommun@boxholm.se, alternativt postas till: Boxholms kommun, kommunstyrelsekontoret, Box 79, 595 03 Boxholm.

Välkommen att bidra till en framtida hållbar avfallshantering med mindre avfall!

BOXHOLMS KOMMUN

Avfallsplan för förebyggande och hantering av avfall

Boxholms kommun

UTSTÄLLNING

Boxholms kommun 2025-2035

UTSTÄLLNING

Antagen av : Kommunfullmäktige

Datum: 2024-xx-xx § x

Dokumentet gäller för: Boxholms kommun

Dokumentet gäller till och med: 2035, med revidering minst vart fjärde år.

Dokumentansvarig: xx

Förord

Denna avfallsplan för Boxholms kommun har tagits fram under år 2023–2024. Arbetet har genomförts under ledning av Boxholmsteknik med stöd av Miljö & Avfallsbyrån.

Projektgruppen har utgjorts av följande personer:

Dennis Allvin, VA/Avfallschef, Boxholmsteknik

Sandra Lindblom, projektledare, Miljö & Avfallsbyrån

Louise Sörme, handläggare, Miljö & Avfallsbyrån

Styrgrupp för projektet har utgjorts av:

Claes Sjöskvist, Kommunstyrelsens ordförande

Kjell-Åke Trygg/Hans Sjögren, Samhällsbyggnadsnämndens ordförande

Linda Hammarström/Fredrik Svaton, Kommundirektör

Håkan Jonsson, Samhällsbyggnadschef

Jenny Asp-Andersson, Miljöchef

Fredrik Noaksson, Boxholmshus

Boxholms kommun, juni 2024

Sammanfattning

Avfallsplanen är hela kommunens styrande dokument för förebyggande och hantering av avfall. Planen skapar möjligheter att spara resurser och ska bidra till att Boxholm tar klivet till de högsta stegen i avfallshierarkin; återbruk och förebyggande av avfall.

Denna avfallsplan har tagits fram av Boxholms kommun med stöd av en extern konsult (Miljö & Avfallsbyrån).

Syftet med Boxholms avfallsplan är att:

- bidra till en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs och att avfall ska ses som en resurs,
- skapa ett brett engagemang för miljöfrågor och inspirera till handlingar som bidrar till avfallsplanens mål, samt
- uppfylla nuvarande lagkrav kring avfallsplanering.

Alla som lever och verkar i Boxholms kommun omfattas av avfallsplanen. Kommunens verksamhet ska också vara ett gott exempel och föredöme när det gäller att förebygga och hantera avfall.

Målen i avfallsplanen utgår från bland annat de nationella miljökvalitetsmålen, de globala hållbarhetsmålen, aktuell lagstiftning, kommunernas översiktsplan samt behov och önskemål i diskussioner i projektgruppen och i workshops

Avfallsplanen innehåller tre övergripande mål:

1. Minska avfallsmängderna – återbruka och på andra sätt förebygga att avfall uppkommer
2. Öka återvinningen – bättre sortering, insamling och behandling av avfall
3. Minska spridningen av farliga ämnen – nedskräpning, gamla deponier, farligt avfall, kemikalier

Till dessa hör ett antal delmål och stort antal aktiviteter för att nå dessa mål. För varje delmål finns ett måttetal och ett målvärde vid ett visst år. För varje aktivitet finns en tydlig tidplan, tydligt ansvar och hur mycket resurser som krävs för aktiviteten. Respektive förvaltningschef eller VD ansvarar för att aktiviteterna genomförs.

Avfallsplanen kommer följas upp varje år i samband med budgetarbetet och en större översyn görs vart fjärde år. Kommunestyrelsen samordnar uppföljningen och utser ansvarig för den större översynen.

Innehåll

1	INLEDNING.....	6
1.1	Bakgrund och syfte.....	6
1.2	Ansvar för avfallsfrågor	6
1.3	Organisation för framtagande av avfallsplanen	8
1.4	Genomfört samråd.....	8
2	MÅL OCH AKTIVITETER.....	9
2.1	Bakgrund till mål och aktiviteter	9
2.2	Målstruktur och läsanvisning	11
2.3	Övergripande mål 1: Minska avfallsmängderna – återbruka och på andra sätt förebygga att avfall uppkommer	11
2.4	Övergripande mål 2: Öka återvinningen – bättre sortering, insamling och behandling av avfall.....	13
2.5	Övergripande mål 3: Minska spridningen av farliga ämnen – nedskräpning, gamla deponier, farligt avfall, kemikalier, transporter m.m.	14
3	STYRMEDEL.....	16
3.1	Avfallsföreskrifter	16
3.2	Avfallstaxa	16
3.3	Kommunens budget.....	17
3.4	Kommunikation.....	17
3.5	Upphandling.....	18
3.6	Fysisk planering.....	18
3.7	Tillsyn	19
4	GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING.....	20
5	KONSEKVENSER AV AVFALLSPLANEN	21
5.1	Miljömässiga konsekvenser	21
5.2	Ekonomiska konsekvenser	21
5.3	Sociala konsekvenser	22
6	FRAMTIDA AVFALLSHANTERING OCH AVFALLSFLÖDEN	23
6.1	Utvecklingstendenser.....	23
6.2	Behov av insamlingsystem och anläggningar	23

Bilagor

Bilaga 1 *Nulägesbeskrivning*

Bilaga 2 *Uppföljning av tidigare avfallsplan*

Bilaga 3 *Nedlagda deponier*

Bilaga 4 *Miljöbedömning (MKB) av avfallsplanen*

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Varje kommun ska enligt 15 kap 41 § Miljöbalken ha en renhållningsordning som innehåller dels en avfallsplan, dels de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen. Avfallsplanen är *hela kommunens strategiska dokument för förebyggande och hantering av avfall*. Enligt 9 kap 8 § Avfallsförordningen (2020:614) ska avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och revideras vid behov.

Syftet med denna avfallsplan är att:

- bidra till en hållbar resursanvändning där avfall förebyggs och att avfall ska ses som en resurs
- skapa ett brett engagemang för miljöfrågor och inspirera till handlingar som bidrar till avfallsplanens mål
- uppfylla nuvarande lagkrav kring avfallsplanering

Avfallsplanens fokus ligger på avfall som kommunen har rådighet över, antingen genom Boxholmsteknik som ansvarar för det avfall som uppkommer hos hushåll och visst avfall från verksamheter, eller genom att kommunen som verksamhetsutövare ansvarar för det avfall som uppkommer inom verksamheterna. Uppgifter avseende övriga avfallsslag och anläggningar redovisas översiktligt, i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsplaner. Övergripande mål bör alla berörda aktörer i kommunen arbeta efter, medan delmål och aktiviteter främst avser de avfallsslag som kommunen på olika sätt har rådighet över.

1.2 Ansvar för avfallsfrågor

I Sverige har kommunerna ett stort ansvar för avfallshanteringen. Det är dock många fler aktörer som har ansvar då det gäller olika delar av förebyggande och hantering av avfall. Även inom kommunen är det många olika aktörer som bidrar på olika sätt.

Avfallslämnarens ansvar regleras i Miljöbalken och i de lokala avfallsföreskrifterna. Avfallslämnare kan vara hushåll och verksamheter som ska se till att avfallet sorteras och lämnas på rätt sätt till de insamlingssystem som tillhandahålls. Fastighetsägare ska se till att det finns utrymme för avfallshanteringen. Verksamhetsutövare som anlitar entreprenör för sitt verksamhetsavfall ska försäkra sig om att mottagaren har korrekta tillstånd etc.

Kommunens avfallsorganisation, Boxholmsteknik, ansvarar för att avfall under kommunalt ansvar tas omhand. Detta regleras i Miljöbalken. Avfall under kommunalt ansvar innefattar dels avfall som uppkommer hos hushållen, dels liknande avfall från verksamheter. Exempel på avfall under kommunalt ansvar är mat- och restavfall, returpapper, uttjänta möbler samt slam från enskilda avloppsanläggningar. Sedan 1 januari 2024 har kommunerna även insamlingsansvar för förpackningsavfall från hushåll, medan producenterna fortfarande ansvarar för återvinningen av dessa.

Kommunens skattefinansierade organisation har andra ansvarsområden inom avfallshanteringen:

Som verksamhetsutövare ansvarar kommunen för det verksamhetsavfall som uppstår i kommunala verksamheter, exempelvis gatudrift, reningsverk, fastighetsförvaltning och parkförvaltning.

Kommunen ansvarar också för nedskräpningsfrågor, vilket till exempel innefattar att tillhandahålla papperskorgar på allmänna platser samt gatuhållning, förutom platser längs större vägar som i stället faller under Trafikverkets ansvar.

Som fastighetsägare är kommunen ansvarig för äldre nedlagda deponier eller soptippar som idag klassas som förorenade områden.

Miljönämnden ansvarar som tillsynsmyndighet bland annat för att följa upp att såväl invånare som verksamheter inom kommunen följer gällande lagstiftning om avfallshandling. Nämndens arbete är delvis skattefinansierat och delvis finansierat av avgifter som tas ut för handläggning.

Figuren nedan illustrerar kommunfullmäktiges övergripande ansvar och de olika lagstiftningar som reglerar kommunens avfallshandling.

Figur 1. Kommunens ansvarsområden i avfallsfrågor. Bild: Avfall Sverige.

Producenter av vissa produkter ansvarar för att det avfall som uppstår då produkten kasseras kan samlas in och forslas bort samt att materialet återvinns och/eller att energin i materialet tas tillvara. Hanteringen finansieras genom en avgift som läggs på varan då den säljs. Systemet förutsätter att konsumenterna sorterar ut produkterna och lämnar dem till de insamlingssystem som producenterna eller kommunen erbjuder.

Syftet med producentansvaret är att styra mot produkter som är mer resurssnåla och lättare att återvinna eller återanvända och som inte innehåller farliga ämnen. Producentansvar finns i Sverige för bland annat förpackningar (papper, plast, metall, glas), batterier, glödlampor, el-produkter, bilar, däck samt läkemedel.

Avfallsbehandlare kan vara både offentliga och privata aktörer som tar hand om materialet genom exempelvis materialåtervinning, rötning, förbränning eller deponering.

1.3 Organisation för framtagande av avfallsplanen

Boxholmsteknik fick uppdraget av Boxholms kommun att leda arbetet med att ta fram en ny avfallsplan och att handla upp det stöd som behövdes. Miljö & Avfallsbyrån har deltagit i arbetet med såväl projektledning som framtagande av texter och dialog med olika intressenter.

Projektgruppen har bestått av VA- och avfallschef Dennis Allvin från Boxholmsteknik, med stöd av Lisbeth Karlsson, samt Sandra Lindblom och Louise Sörme på Miljö & Avfallsbyrån.

Arbetet har följts och styrts av en styrgrupp bestående av

Clas Sjökvist	Kommunstyrelsens ordförande
Kjell-Åke Trygg/Hans Sjögren	Samhällsbyggnadsnämndens ordförande
Linda Hammarström/ Fredrik Svaton	Kommundirektör
Håkan Jonsson	Samhällsbyggnadschef
Jenny Asp-Andersson	Miljöchef
Fredrik Noaksson	Boxholmshus

I övrigt har avstämning skett med berörda aktörer efter behov (se även 1.4 Genomfört samråd nedan).

1.4 Genomfört samråd

En viktig del i arbetet med framtagande av avfallsplanen har varit att samråda om mål och åtgärder med berörda aktörer och att fånga upp önskemål och erfarenheter utifrån olika perspektiv. Interna diskussioner har skett löpande i projektgruppen och avstämningar har skett med styrgruppen. Ett brett samråd har skett genom bland annat politisk förankring i kommunen och workshoppar för interna och externa aktörer där olika kommunala funktioner varit inbjudna. Vid workshoppen har mål, delmål och aktiviteter diskuterats.

Samråden omfattar även lagstadgad utställning enligt Miljöbalken. Utställningen genomförs under sommaren 2024. Utställningen annonseras på kommunens hemsida där också handlingarna finns tillgängliga. Planen ställs även ut i entrén till kommunhuset och på biblioteket i kommunen. Annons om samrådet går ut i Östgötatidningen, en gratistidning som delas ut till kommunens alla hushåll samt i Östgöta Correspondenten. Även kommunens kanaler övriga kanaler, t.ex. sociala media, används för att nå ut med avfallsplanen.

Samråd sker även genom utskick till alla berörda politiska nämnder och styrelser, berörda kommunala verksamheter och bolag, Länsstyrelsen, mottagare av avfall från kommunen, samt större fastighetsägare och bostadsbolag, företag och organisationer/föreningar.

2 Mål och aktiviteter

2.1 Bakgrund till mål och aktiviteter

Grundläggande vid framtagande av mål och åtgärder i avfallsplanen för Boxholms kommun är att mål, delmål och aktiviteter ska bidra till ett mer hållbart samhälle där användning av resurser och hantering av avfall bygger på principer om cirkulär ekonomi. Dessa principer innebär att avfall förebyggs, att resurser som har tagits i anspråk används på ett så effektivt och hållbart sätt som möjligt och att avfall som uppstår, så långt som det är möjligt, återvinns.

Cirkulär ekonomi handlar om att samhället, för att hindra allvarlig resursbrist, måste använda fysiska resurser smartare. Miljöproblemen med dagens linjära resursförbrukning är väl kända men i en cirkulär ekonomi lyfts även ekonomiska aspekter in. Cirkulär ekonomi är grundläggande för FN:s hållbarhetsmål (Agenda 2030) och EU arbetar också aktivt för en mer cirkulär ekonomi enligt en särskild handlingsplan.

Mål och åtgärder i denna avfallsplan utgår från:

- Avfallshierarkin. Avfallsplanen bygger på prioriteringar som anges i EU:s avfallshierarki och Miljöbalken, det vill säga att man i första hand bör förebygga uppkomsten av avfall, i andra hand återanvända produkter, i tredje hand återvinna material, i fjärde hand utvinna energi och bara som sista utväg deponera.
- Ny översiktsplan; framtagande sker parallellt med denna nya avfallsplan, och den kommer att ha ett tydligt hållbarhetsfokus
- Uppföljning av mål enligt tidigare avfallsplan för Boxholm, Tranås och Mjölby för åren 2012-2017, se bilaga 2.
- Regionala mål och strategier (som t.ex. Energi- och klimatstrategi för Östergötland). Där finns t.ex. ett mål att Östergötland ska vara klimatneutralt år 2045 och att mängden mat- och restavfall ska vara max 150 kg per person och år år 2025.
- De nationella miljö kvalitetsmålen och etappmålen. Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål. Av dessa berörs avfallshanteringen främst av målen:
  - * God bebyggd miljö
  - * Giftfri miljö
  - * Begränsad klimatpåverkan

Till de nationella miljö kvalitetsmålen hör 17 etappmål¹ som har beslutats av regeringen. Av dessa berörs avfallshantering och förebyggande av avfall främst av följande etappmål (text ibland omarbetad och förenklad):

- * Mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning till 2025 (minst 70 vikt-%).

---

¹ [Etappmålen - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://www.sverigesmiljomal.se)

- *Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning (minst 55 vikt-% 2025, 60 vikt-% 2030 och 65 vikt-% 2035).
- *Matsvinnet ska minska så att det sammanlagda livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktsprocent per capita från 2020 till 2025.
- *Ökad andel återanvändbara förpackningar med minst 29 % till 2026 och minst 30 % till år 2030.

- Lag om att det blir krav på fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper från 1 jan 2027.
- Mål och bestämmelser enligt EU:s direktiv om avfallshantering och cirkulär ekonomi, exempelvis:
  - *Mål om förberedelse för återanvändning eller återvinning av kommunalt avfall (implementerat i det svenska miljömålssystemet genom ovan nämnda etappmål).
  - *Mängden matsvinn ska minska med 30 % till 2025 och 50 % till 2030.
  - *Krav på separat insamling av textilavfall och farligt avfall till 2025.
- EU:s klimatmål om minskade växthusgasutsläpp, minskad energiförbrukning och mer förnybara bränslen.
- FN:s globala hållbarhetsmål enligt Agenda 2030. Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i september 2015 av FN:s generalförsamling och består av 17 mål och 196 delmål. I december 2020 antog riksdagen en inriktning för arbetet med genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för en hållbar utveckling. Följande utvalda delmål (med numrering enligt FN:s lista över mål) är särskilt väsentliga för denna avfallsplan:
  - *11 Hållbara städer och samhällen
  - **11.6 Minska städernas miljöpåverkan: Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.
  - *12 Hållbar konsumtion och produktion
  - **12.3 Minska matsvinnet: Till 2030 halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
  - **12.5 Minska avfallsmängden: Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Målen i avfallsplanen avser främst förebyggande och hantering av avfall som kommunen ansvarar för, innefattande både avfall inom kommunalt ansvar för avfallshantering och avfall som uppstår i kommunal verksamhet. Vissa mål kan även vara tillämpliga för annat avfall i den utsträckning kommunen kan påverka detta genom olika kommunala styrmedel, såsom tillsyn och fysisk planering. Kommunen kan även genom exempelvis dialog med olika aktörer påverka hanteringen av avfallslag som inte ingår i det kommunala ansvaret – såsom industriavfall – vilket kan bidra till att avfallsplanens mål och övriga samhällliga miljömål nås.

2.2 Målstruktur och läsanvisning

Tre övergripande mål sammanfattar kommunens viljeriktning för att förebygga och hantera avfall:

1. Minska avfallsmängderna – återbruka och på andra sätt förebygga att avfall uppkommer
2. Öka återvinningen – bättre sortering, insamling och behandling av avfall
3. Minska spridningen av farliga ämnen – nedskräpning, gamla deponier, farligt avfall, kemikalier, transporter m.m.

Till varje övergripande mål hör konkreta delmål som är mätbara och tidsatta, med utgångsvärden där sådana finns. Delmålen omfattar inte alla aspekter av de strategiska målen, men de områden där det bedöms viktigast och mest relevant för kommunen att arbeta för att förflytta resurshanteringen uppåt i avfallstrappan.

Efter delmålen redovisas ett antal aktiviteter som ska leda till att målen nås. Vissa aktiviteter bidrar direkt till ett eller flera delmål, med andra syftar till att de övergripande målen ska nås, utan att kopplas till ett särskilt delmål.

Aktiviteterna är tidsatta, även om vissa av dem kommer att ske kontinuerligt, årligen, eller på annat sätt återkommande. Där specifika årtal angetts innebär detta ett slutdatum när aktiviteten ska vara genomförd.

För varje aktivitet anges även ansvarig funktion inom kommunen. Detta hindrar dock inte att flera aktörer kan komma att delta i aktiviteten.

I kolumnen "budget" indikeras om aktiviteten väntas inrymmas i verksamheternas normala budget (siffran 1) eller om särskilda resurser – personella eller ekonomiska – kommer att behövas och i så fall om de extra resurserna bedöms som måttliga (2) eller betydande (3).

2.3 Övergripande mål 1:

Minska avfallsmängderna – återbruka och på andra sätt förebygga att avfall uppkommer

Delmål:

1. **Totala mängden kommunalt avfall (exkl. förpackningar) har minskat med 7 % per person till 2029 och 15 % till 2035, jämfört med 2022**²
2022: 352 kg/inv. och år.
2. **Mängden matsvinn från kommunala skolor och förskolor har minskat med 10 % till 2029 jämfört med 2023**³
2023: 55 g/portion (varav kökssvinn 13 g, serveringssvinn 18 g och tallrikssvinn 24 g).

² Innefattar restavfall, matavfall samt grovavfall (koderna I1b, Å3 och Å31 i Avfall Web).

³ Mäts årligen enligt Livsmedelsverkets modell och under mätveckan som de anger.

3. Andel av invånarna som uppger att de under det senaste året köpt begagnat, lånat, hyrt etc. istället för att köpa nytt är minst 50 % 2029 och 75 % 2035⁴

Aktiviteter:

	Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Budget
1.1.	Minska användningen av engångsprodukter i kommunkoncernens verksamheter, genom att inventera användningen av sådana och där det är möjligt ersätta dessa med flergångsartiklar eller andra arbetsätt	2026	Kommunledning och bolagen	1
1.2.	Inventera kontorsmöbler som inte används i kommunens verksamheter. Skapa återbrukslager inom kommunkoncernen för t.ex. kontorsmöbler och sprid kunskap om att det finns t.ex. på kommunens intranät	2027	Kommunledning	1
1.3.	Vid ombyggnation och renovering ska återbrukade möbler och material användas i så stor utsträckning som möjligt	2025	Boxholms- hus, Fastighet, Bygglov	1
1.4.	Utbilda vissa anställda i kommunkoncernen inom cirkulär ekonomi, så att de kan stödja sina kollegor och organisationer	2026	Kommunledning	1
1.5.	Starta/utveckla mottagning av återbruk på ÅVC	2025	Boxholms- teknik	1
1.6.	Utbilda skolelever inom avfallsminimering, återbruk och sortering	Årligen	Skola	1
1.7.	Genomför studiebesök till avloppsreningsverk, ÅVC och vattenverk för kommunens elever	Årligen	Skola och Boxholms- teknik	1
1.8.	Arbeta för att minska matsvinnet i de kommunala storköken, framför allt skolor och förskolor	Kontinuerligt	Måltid, Skola/ förskola	1
1.9.	Utbilda beställare i kommunen och ställ krav enligt Upphandlings-	2026	Kommunledning	1

⁴ Mäts genom att frågan läggs till i SCB:s medborgarundersökning. Här ingår inköp på olika digitala och fysiska marknadsplatser som Blocket, Tradera, TaGe, secondhandbutiker. Att låna böcker på bibliotek istället för att köpa ingår också här.

	Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Budget
	myndighetens modell för cirkulär ekonomi ⁵ Följ upp ställda miljökrav i upphandlingar som har gjorts			
1.10.	Uppdatera kommunens hemsida med tips på hur man kan köpa/få begagnat i kommunen (t.ex. TAGE, Vänner emellan och Wall of kindness), var man kan låna och reparera saker, o.s.v.	2025 och kontinuerligt	Kommunikation	1

2.4 Övergripande mål 2:

Öka återvinningen – bättre sortering, insamling och behandling av avfall

Delmål:

4. **Mängd restavfall per invånare och år ska minska med 30 % till 2029 och 40 % till 2035 jämfört med 2022**
2022: 172 kg/inv. och år.
5. **Andelen kommunalt avfall som förbereds för återanvändning eller materialåtervinns, inklusive biologisk behandling, ska vara minst 60 % år 2030⁶**
6. **År 2029 är andelen invånare som är ganska nöjda eller mycket nöjda med hämtningen av s.k. hushållsavfall minst 90 % och andelen som nöjda eller ganska nöjda med möjligheterna att återvinna utan att transportera bort avfallet med bil eller likande är minst 50 %⁷**
2023: 96 % nöjda med hämtning av mat- och restavfall och 37 % nöjda med möjligheterna att återvinna utan bil.
7. **Mängden avfall från ÅVC i fraktionen "till energiåtervinning" ska minska med 10 % till år 2029 och 20 % till år 2035, jämfört med år 2022⁸**

Aktiviteter:

	Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Budget
2.1.	Inför fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för alla flerbostadshus, småhus och fritidshus	2026	Boxholms-teknik	2

⁵ Görs i samband med grundläggande beställarutbildning.

⁶ EU-mål. Omfattar mat- och restavfall, förpackningar & returpapper samt grovavfall.

⁷ Mäts genom SCB:s medborgarundersökning.

⁸ Avser den fraktion som benämns "till energiåtervinning", tidigare "brännbart". Mäts i ton per person och år.

	Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Budget
2.2.	Uppdatera Boxholmstekniks hemsida med sorteringsanvisningar för alla typer av avfall samt information om vart det insamlade materialet tar vägen (spårbarhet)	2025	Boxholms- teknik	1
2.3.	Ta fram utbildningsmaterial om avfallssortering specifikt för flerbostadshus	2026	Boxholms- hus	2
2.4.	Inför kampanj "Töm säcken" på ÅVC, tillsammans med information om vart det insamlade sorterade materialet tar vägen	2026	Boxholms- teknik	1
2.5.	Inför utsortering av (hård)plast på ÅVC	2025	Boxholms- teknik	1
2.6.	Inför källsortering av förpackningar och returpapper i samtliga kommunala verksamheter	2027	Kommun- ledning	2
2.7.	Byt ut befintliga papperskorgar vid större offentliga platser till behållare med sortering av olika slags förpackningar, matavfall och restavfall ⁹	2025	Samhälls- byggnad	2
2.8.	Upprätta en masshanteringsplan eller liknande för resurseffektiv hantering av massor inkl. förorenade massor	2025- 2027	Samhälls- byggnad	2

2.5 Övergripande mål 3:

Minska spridningen av farliga ämnen – nedskräpning, gamla deponier, farligt avfall, kemikalier, transporter m.m.

Delmål:

8. **Nedskräpning. Andel av invånarna som anser att nedskräpning är ett mycket litet eller litet problem ska vara minst 85 % 2029 och 93 % 2035¹⁰**
2023: 78 %.
9. **Farligt avfall. Insamlingen av farligt avfall ska förbättras genom att kommunen erbjuder insamling på fler platser.**

⁹ Lagkrav: Från den 1 januari 2026 ska kommunerna samla in utsorterat förpackningsavfall av papper, plast, glas- och metallförpackningar på torg och i parker av viss storlek.

¹⁰ Mäts genom SCB:s medborgarundersökning.

10. Transporter: Den insamling, hantering och transport av avfall som kommunen själv utför eller handlar upp ska ske med 100 % förnybara drivmedel från och med 2025.

11. Kommunens kemikalieanvändning: 85 % av kommunens verksamheter ska 2029 ha genomfört en kemikalieinventering med syfte att minska användningen av farliga ämnen¹¹

Aktiviteter:

	Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Budget
3.1.	Uppmuntra deltagande i årliga skräpplockardagar för anställda i kommunkoncernen och för skolelever, förskolor, föreningar.	Årligen	Kommunledning och bolag	1
3.2.	Inför mobil hämtning av farligt avfall på minst tre platser i kommunen minst en gång om året	2027	Boxholms-teknik	2
3.3.	Utöva tillsyn på bygg och rivningsavfall, med fokus på sortering och utsortering av farligt avfall	2026–2029	Miljökontoret	1
3.4.	Ställ krav på förnybara bränslen vid upphandlingar av avfallstransporter	Vid varje upphandling	Boxholms-teknik	1
3.5.	Inventera användningen av kemikalier i kommunens verksamheter, rensa ut kemikalier som inte används eller är utgångna och minska användningen av särskilt farliga kemikalier ¹⁰	2027	Kommunledning	2

¹¹ Inventeringen görs enligt samma metodik som Boxholmshus använder

3 Styrmedel

I följande kapitel beskrivs de styrmedel som kommunen kommer att använda för att uppnå målen och genomföra aktiviteterna i avfallsplanen.

3.1 Avfallsföreskrifter

Avfallshanteringen i Sverige regleras i grunden i miljöbalken och avfallsförordningen. Varje kommun i Sverige ska dessutom, enligt miljöbalken, ta fram lokala föreskrifter för avfallshanteringen, kallade avfallsföreskrifter. Dessa antas av kommunfullmäktige.

I avfallsföreskrifterna beskrivs bland annat vilka avfallsslag som ska sorteras ut och hanteras separat för att kunna återanvändas, återvinnas eller fasa ut ur kretsloppet. Föreskrifterna anger även vilka skyldigheter som åligger kommunen, fastighetsägare respektive verksamhetsutövare för det avfall som genereras. Dessutom specificeras hur avfall ska emballeras och lämnas för att främja en god arbetsmiljö för de som samlar in och behandlar avfallet och för att minska risken för negativ miljöpåverkan från avfallshanteringen.

Inga specifika åtgärder för avfallsföreskrifterna nämns bland aktiviteterna i avfallsplanen. Boxholms kommun har, parallellt med avfallsplanen, tagit fram förslag till nya avfallsföreskrifter som väntas träda i kraft 1 jan 2025. De nya föreskrifterna är justerade efter de senaste lagändringarna nationellt inom avfallsområdet och de kommande ändringar som var kända vid tiden för föreskrifternas framtagande (våren 2024). Föreskrifterna kommer att justeras ytterligare då behov uppstår p.g.a. ytterligare lagändringar eller liknande.

3.2 Avfallstaxa

Enligt miljöbalken har kommunen rätt att ta ut avgift för avfallshanteringen. Inte bara insamling och behandling av avfallet utan även nödvändig administration, information med mera ska täckas. Liksom avfallsplanen och de lokala föreskrifterna antas taxan av kommunfullmäktige.

Miljöbalken och kommunallagen reglerar också de tre viktiga principer som avfallstaxan ska bygga på:

- självkostnadsprincipen att den kommunala avfallshanteringen ska finansieras av avfallstaxan, utan tillskott av kommunala skattemedel,
- likställighetsprincipen: att kommunen ska ta lika mycket betalt för samma tjänst oavsett kund, samt
- rätten till miljöstyrning: att kommunen får använda taxan för att styra mot bättre resurshushållning, t.ex. genom att ta olika betalt för olika tjänster beroende på hur miljöbelastande hanteringen av avfallet är.

Avfallstaxan är ett de viktigaste styrmedlen för att nå avfallsplanens mål. Dels ska taxan finansiera flera av aktiviteterna, dels ska den uppmuntra hushåll och verksamheter till bättre sortering och minskade avfallsmängder. Vid införande av fastighetsnära insamling av förpackningsavfall behöver en omfattande översyn av avfallstaxan göras, vilket samtidigt ger möjligheter att se över miljöstyrningen.

3.3 Kommunens budget

I sin budget anger kommunen hur mycket resurser som avsätts till de olika kommunala verksamheterna. I budgeten finns möjlighet att styra vilka områden som ska prioriteras. Aktiviteter i kommunövergripande handlingsplaner, såsom avfallsplanen, behöver arbetas in i verksamhets- och affärsplaner.

Kommunen behöver budgetera för de delar av avfallshanteringen och relaterade frågor som inte finansieras av avfallstaxan, t.ex.:

- förebyggande och hantering av avfall som uppstår i de kommunala verksamheterna, exempelvis matsvinn, engångsartiklar och källsorteringsmöjligheter,
- nedskräpningsfrågor, såväl gaturenhållning som förebyggande arbete,
- tillsyn – över den kommunala avfallshanteringen, verksamhetens avfallshantering, bygg- och rivningslov, nedskräpning m.m.,
- upphandling som medel för att minska avfallsmängderna och uppmuntra cirkulär ekonomi.

Till en del kan dessa åtgärder finansieras med särskilda avgifter, till exempel när det gäller viss tillsyn. Annat, exempelvis åtgärder för att minska matsvinnet, kan ingå i den ordinarie budgeten, medan ytterligare åtgärder, såsom inköp av källsorteringsutrustning där detta saknas, kan komma att behöva en särskild budget.

3.4 Kommunikation

Kommunikation är en av de viktigaste grunderna för att uppnå förändringar i människors beteenden, vilket i sig är helt nödvändigt för att uppnå ett hållbart samhälle där produkter och material cirkulerar många varv innan de till slut blir avfall som behöver omhändertas. För att människor ska ändra sina beteenden krävs det att de *vet*, *kan* och *vill* bidra, något som kan uppnås genom en kombination av information, fysiska förutsättningar och attitydarbete. Kommunikation och information blir ännu viktigare när alltmer fokus sätts på avfallstrappans översta steg (återanvända och förebygga att avfall uppstår) och på minskad nedskräpning samt en giftfri miljö.

Kommunen har ett lagstadgat ansvar att informera om avfallshanteringen, både då det gäller det avfall som kommunen ansvarar för och för förpackningar, elavfall och bilar, som omfattas av producentansvar. Kommunen måste också informera om möjligheter att minska avfallsmängderna (förebygga samt återanvända).

Avfallsplanen innehåller flera aktiviteter inom området kommunikation. Internt handlar det bl.a. om att utbilda anställda inom kommunkoncernen, i synnerhet beställare och inköpare, i cirkulär ekonomi för att minska kommunens egna avfallsmängder. Kommunikationen utåt inkluderar uppdatering av såväl kommunens som Boxholmstekniks hemsidor för att nå ut med information om återanvändning och förebyggande av avfalls likväl som hur avfallet ska sorteras och vad som händer med materialet när det väl samlats in. Dessutom finns specifika åtgärder riktade mot skolungdomar och mot boende i flerbostadshus, där behovet är stort.

3.5 Upphandling

Boxholms kommun ingår i Inköpssamverkan i Motala som genomför upphandlingar på uppdrag av flera kommuner i regionen. Upplägget gör det extra viktigt att kommunens beställare får utbildning i hur upphandlingar kan användas för att bättre hushålla med såväl ekonomiska som materiella resurser.

Den offentliga sektorn står för en mycket stor del av inköpen av varor och tjänster i Sverige, vilket innebär att det finns stora möjligheter att uppnå ett mer resurssnålt samhälle genom att ställa genomtänkta krav vid upphandlingar och inköp. Offentlig upphandling kan också vara ett sätt att driva på och öppna upp för affärsmodeller som erbjuder mindre miljöbelastande varor och tjänster. Därmed kan en marknad skapas som även kan göras tillgänglig för andra verksamheter och organisationer, samtidigt som kommunen kan föregå med gott exempel och inspirera. Detta är oerhört viktigt och samtidigt ett sätt för kommunen att uppfylla sitt lagstadgade ansvar för att informera om förebyggande av avfall.

I avfallsplanen anges dels att beställare och inköpare ska utbildas, dels att krav ska ställas enligt Upphandlingsmyndighetens modell för cirkulär ekonomi, samt att ställda miljökrav ska följas upp. För att lyckas krävs engagemang från hela kommunkoncernen, där tankesätt och rutiner är minst lika viktigt som krav vid specifika upphandlingar. Även små förändringar kan ha effekt på avfallsmängder och resursåtgång.

3.6 Fysisk planering

I takt med att avfallsmängderna ökar och allt fler avfallsslag sorteras ut för att återvinnas, samtidigt som återburk måste bli vanligare och viktigare, blir det också allt viktigare att avfallshanteringen beaktas vid allt från bygglov till översiktsplanering. Det gäller såväl soprum och framkomlighet för hämtningsfordon som anläggningar för mottagning, mellanlagring eller behandling av avfall, liksom platser där produkter kan delas, repareras, samlas in för vidareförsäljning med mera.

Materialval och arbetssätt vid byggnationer och rivningar är också viktiga parametrar som kan bidra till ett cirkulärt samhälle.

1 jan 2024 fick kommunerna ansvaret för insamling av förpackningar från hushållen, och senast 2027 ska samtliga hushåll ha fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper. I samband med detta behövs en översyn av de återvinningsstationer som producenterna tidigare tillhandahållit. Vissa av dessa bör omvandlas till så kallade lättillgängliga samlingsplatser för skrymmande förpackningar. Då detta sker är det viktigt att ha en helhetssyn så att dessa samlingsplatser finns på strategiska platser i kommunen.

Vid framtida planering av avfallshantering, liksom annan fysisk planering, kommer hänsyn behöva tas till ett förändrat klimat och de konsekvenser som detta ger upphov till. För avfallshanteringens del kan det exempelvis handla om att vid extrem torka anpassa mellanlagring av avfall för att minska risken för brand eller att planera avfallsanläggningarna utifrån ökad risk för översvämningar eller kraftiga stormar.

Klimatförändringar kan också gynna vissa invasiva arter, vilket ännu mer kan behöva beaktas vid hantering av massor så att spridning av dessa undviks.

Boxholms kommun tar parallellt med avfallsplanen fram en ny översiktsplan, som har tydligt hållbarhetsfokus och där flera av dessa frågor tas upp.

3.7 Tillsyn

Övergripande bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap miljöbalken. I miljönämndens uppdrag ingår att kontrollera att miljöbalken och föreskrifter, domar och andra beslut som meddelats med stöd av balken följs och vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Tillsynen ska säkerställa syftet med balken och föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Miljönämnden har ansvar för de miljöfarliga verksamheter där avfall uppkommer inom sina respektive tillsynsområden. Tillsynen omfattar företag av olika storlek, enskilda personer och även kommunen som verksamhetsutövare, exempelvis gällande avloppsreningsverk och förbränningsanläggningar. Miljönämnden har ansvar för tillsyn av förpackningsavfall, det vill säga kraven som finns på verksamheter att sortera ut och lämna förpackningsavfall. Miljönämnden ska vidare genom rådgivning, information och liknande verksamhet skapa förutsättningar för att reglerna följs.

Boxholms kommun har gemensam miljönämnd med Mjölby och Ödeshögs kommuner och tillsynen utförs av Miljökontoret i Mjölby.

Kommunen utövar även annan tillsyn som kan vara relevant för avfallshanteringen, exempelvis då det gäller rivningar enligt plan- och bygglagen samt nedskräpning enligt gatuhållningslagen, vilka båda faller under samhällsbyggnadsnämndens ansvar.

Mål och aktiviteter i avfallsplanen berör främst det avfall som kommunen ansvarar för. Kommunen har emellertid möjlighet att genom exempelvis dialog med olika aktörer och tillsyn påverka hanteringen av avfallslag som inte ingår i det kommunala ansvaret – såsom industriavfall och producentansvarsmaterial – vilket kan bidra till att avfallsplanens mål och övriga samhälleliga miljömål nås. Framför allt inom hantering av bygg- och rivningsavfall finns behov av ytterligare tillsyn för att flytta hanteringen av avfall högre upp i avfallstrappan.

4 Genomförande och uppföljning

Avfallsplanen berör inte bara avfallsorganisationen Boxholmsteknik utan kommunen som helhet, då avfall uppstår och behöver förebyggas eller sorteras och hanteras i alla delar av organisationen.

För att avfallsplanen ska bli framgångsrik och målen nås, så att Boxholm blir den hållbara kommun som utpekats i den nya översiktsplanen, behöver avfallsplanen kommuniceras till berörda i hela kommunen och såväl personella som finansiella resurser behöver säkras för genomförandet. Det är viktigt att detta tas med redan i budgetprocessen.

Kommunstyrelsen ansvarar ytterst för att avfallsplanens aktiviteter förs in i berörda förvaltningars och bolags verksamhets/affärsplaner och budgetar.

För genomförandet av aktiviteterna ansvarar respektive förvaltningschef eller VD.

Uppföljning av aktiviteterna sker årligen i mars i samband med budgetarbetet. Kommunstyrelsen ansvarar för att sammanställa uppföljningen och tar in uppgifter från berörda förvaltningar och bolag, där förvaltningschef eller VD ansvarar för att uppgifterna finns tillgängliga och lämnas till KS. Uppföljningen bör kommuniceras brett inom kommunen.

Vart fjärde år görs en större översyn av planens mål och aktiviteter, där målnivåer justeras och aktiviteter tas bort när de inte längre är relevanta och läggs till efter behov. Kommunstyrelsen utser den som ska ansvara för översynen.

5 Konsekvenser av avfallsplanen

5.1 Miljömässiga konsekvenser

Avfallsplanens mål, styrtalet och åtgärder bidrar till att uppfylla nationella miljö kvalitetsmål, EU:s miljömål samt FN:s globala hållbarhetsmål. De nationella miljö kvalitetsmål som berörs i störst utsträckning är "God bebyggd miljö", "Giftfri miljö" och "Begränsad klimatpåverkan" som alla bedöms påverkas i positiv riktning till följd av planens genomförande.

Flera aktiviteter i avfallsplanens handlingsplan handlar om att förbättra förutsättningarna för att förebygga avfall, återanvända och öka materialåtervinningen av avfall. Andra aktiviteter i handlingsplanen syftar till att förändra beteenden, t.ex. att sortera avfallet på ett bättre sätt, minska matsvinnet, minska användningen av engångsprodukter, sortera ut plast på ÅVC. Det kan ta tid att förändra beteenden men om insatserna följs av förändrat beteende hos många invånare kan aktiviteterna ge stor positiv påverkan genom bättre resurshushållning och en rörelse mot en mer cirkulär ekonomi.

Sammantaget bedöms genomförandet av avfallsplanen medföra positiv miljö påverkan. I bilaga 4 presenteras en miljökonsekvensbeskrivning av avfallsplanens genomförande.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Genomförandet av avfallsplanens åtgärder medför i vissa fall ökade kostnader. Till de större kostnaderna som kan förväntas under de närmaste åren hör följande åtgärder:

- Införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper i alla flerbostadshus, villor, fritidshus och kommunala verksamheter. Producenterna kommer ersätta kommunen för kostnaderna för insamlingen av förpackningarna enligt bestämda parametrar som är oberoende av teknikvalet men som vid ett effektivt upplägg för insamlingen täcker kommunens kostnader. Däremot kommer kommunen behöva stå för investeringen för införandet av den fastighetsnära insamlingen, inklusive ny omlastningsstation, fordon, kärl med mera. Ersättningen från producenterna kommer i efterhand, vilket gör att Boxholmstekniks ekonomi kommer att påverkas starkt i det inledande skedet.
- Startandet av Fritidsbank
- Utbyte av papperskorgar på offentliga platser
- Utbildning av anställda inom cirkulär ekonomi och att utbilda beställare enligt upphandlingsmyndighetens modell för cirkulär ekonomi (om det görs av kommunens egna anställda istället för konsulter minskas kostnaden)
- Införandet av mobil hämtning av farligt avfall
- Inköp av fossilfria transporter vid upphandling av avfallstransport

Det finns också aktiviteter som kan innebära besparingar i kommunen. Exempel på dessa är:

- Minskning av användning av engångsprodukter
- Minskning av matsvinnet och ökad insamling av det matavfall som uppstår
- Ökad återanvändning av möbler och annat materiel i kommunal verksamhet istället för nyinköp
- Utsortering av plast och återanvändbara produkter på ÅVC (flyttar avfall från energiåtervinning till plast, som kan återvinnas istället, resp. återanvändning)

Genomförandet av aktiviteterna förutsätter engagemang från flera olika delar av kommunens organisation. Avfallsenheten är en nyckelaktör i arbetet med utveckling av fastighetsnära insamling av avfall men många andra aktiviteter bygger till stor del på engagemang från andra kommunala verksamheter och enheter. Åtgärderna kan medföra kostnader till följd av behov av ökade personella resurser eller andra driftkostnader men det kan även bli aktuellt med investeringar.

5.3 Sociala konsekvenser

Genom att öka förutsättningarna och bidra till system för att låna (Fritidsbanken) och återanvända produkter (insamling av återbruksprodukter på ÅVC) kan Boxholm skapa en attraktiv kommun med ett mer inkluderande samhälle där fler har möjligheter att skapa sig ett gott liv. Att etablera Fritidsbanken i kommunen är ett exempel som möjliggör för alla – i synnerhet unga – att ha ett aktivt liv oavsett ekonomisk situation, samtidigt som det skapar arbetstillfällen.

En hög servicenivå med fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper är en av förutsättningarna för en fungerande källsortering. I avfallsplanens handlingsplan finns en aktivitet som handlar om att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för samtliga hushåll, vilket kommer innebära en ökad service och därmed en förmodad ökad källsortering av avfall. Avfallsplanen och dess åtgärder kan leda till att barn och vuxna känner att de bidrar till en hållbar miljö vilket är en viktig social konsekvens.

6 Framtida avfallshantering och avfallsflöden

6.1 Utvecklingstendenser

Restavfallsmängderna förväntas minska i takt med att fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper införs i kommunen. Mängden insamlat matavfall förväntas också öka i Boxholm eftersom mängderna idag är lägre än det nationella genomsnittet; även det kan ge mindre mängder restavfall. Fastighetsnära insamling av förpackningar bör också innebära att insamlade mängder förpackningar ökar. En möjlig ökad internethandel kan också ge ökade mängder insamlade förpackningar.

Åtgärder för ökad återanvändning i kommunernas egna verksamheter (t.ex. minskad användning av engångsprodukter och återbruk av möbler) förväntas bidra till minskade avfallsmängder, samtidigt som det bidrar till att medvetenheten och kunskapen hos personalen ökar. Förhoppningen är också att mängder till återbruk ökar när återbruk på ÅVC startar, TaGe utvecklas och Fritidsbanken införs. Mängden grovavfall till energiåtervinning förväntas minska genom att utsortering av plast och återanvändbart på ÅVC införs.

Folkmängden förväntas vara stabil i Boxholm vilket gör att totala mängderna kommunalt avfall bör kunna minska genom ökat återbruk och mindre matsvinn. Dock är avfallsmängderna starkt kopplade till konjunkturen, som styr konsumtionen. Minskad konsumtion ger oftast mindre avfall. Konjunkturen framöver är svår att veta något om.

6.2 Behov av insamlingsystem och anläggningar

Boxholm ska införa fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper för villor, fritidshus och flerfamiljshus. Det kommer i sin tur innebära ett behov av att bygga en ny omlastningsstation för insamlat restavfall, matavfall, förpackningar och returpapper för att få en effektiv transport till behandlingsanläggningar. Boxholm behöver också säkerställa att kommunen tar emot textilavfall separat från 1 januari 2025.

BOXHOLMS KOMMUN

Föreskrifter om avfallshantering för Boxholms kommun

Gäller från och med 1 januari 2025

UTSTÄLLNING

Innehåll

Bemyndigande	2
Definitioner	2
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	4
Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar för betalning och information.....	4
Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	4
Sortering av avfall	4
Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	5
Emballering av avfall under kommunalt ansvar	5
Anläggande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning	6
Anskaffande och ägande	6
Anläggande	6
Rengöring och tillsyn.....	6
Åtgärder inför hämtning	7
Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck.....	7
Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar	7
Hämtningsplats, drag- och transportvägar.....	8
Hämtning- och transportvägar	8
Hämtningsområde och hämtningsintervall.....	8
Åtgärder om föreskrift inte följs	9
Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter.....	9
Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter.....	10
Uppgiftsskyldighet.....	10
Undantag	10
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden.....	10
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	10
Gemensamma behållare.....	11
Förlängt hämtningsintervall.....	11
Uppehåll i hämtning.....	11
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	12
Ikraftträdande	12
Övergångsbestämmelse.....	12

Bilagor till föreskrifterna:

Bilaga 1 – Sortering och hantering av avfall

Inledande bestämmelser

Bemyndigande

- 1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1 och 2 §§, avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Boxholms kommun.

Definitioner

- 2 § Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I kommunalt avfall ingår till exempel mat- och restavfall, grovavfall och farligt avfall från hushåll.

Med **avfall under kommunalt ansvar** avses kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Med **matavfall** avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4-5 §§ avfallsförordningen (2020:614), det vill säga biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler. I begreppet ingår matavfall som hålls ut i vasken i de fall detta samlas upp avskilt i slutna tankar. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten nedan.

Med **före detta livsmedel** avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.

Med **restavfall** avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, grovavfall, returpapper, förpackningar, elavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kommunalt avfall.

Med **grovavfall** avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i kärl.

Med **trädgårdsavfall** avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 § 1 punkten avfallsförordningen (2020:614) som uppstår i trädgård vid bostadshus och sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken.

Med **farligt avfall** avses avfall som i bilaga 3 avfallsförordningen (2020:614) beskrivs med en avfallskod markerad med en asterisk (*).

Med **elavfall** avses detsamma som i 13 § förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning kallas konsumentelavfall.

Med **bygg- och rivningsavfall** avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.

Med **bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet** avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.

Med **slam** avses avfall från enskilda avloppsanläggningar.

Med **latrin** avses latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20 § 3 miljöbalken.

2. Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
3. Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja en fastighet.
4. Med **den avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen i Boxholms kommun.
5. Med **den tillsynsansvariga nämnden** avses miljönämnden.
6. Med **kommunens avfallsorganisation** avses AB Boxholmsteknik, som kommunen har gett i uppdrag att sköta det kommunala avfallsansvaret.
7. Med **behållare** avses kärl, container, bottentömmande behållare, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.
8. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt 15 kap. 20 § 2 miljöbalken, avses med **enskilda avloppsanläggningar** slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som inte är allmänna enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter och endast används för hushållspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten.
9. Med **producentansvar** avses det ansvar för avfallshantering som åläggs producenter enligt 15 kap. 12–16 §§ miljöbalken och förordningar om producentansvar. Avfall som bland annat omfattas av producentansvar är förpackningar, konsumentprodukter, batterier, däck och läkemedel.
10. Med **återvinningscentral** (ÅVC) menas bemannad mottagningsanläggning där hushållen kan lämna sorterat grovavfall och farligt avfall.
11. Med **dragväg** menas gångväg mellan hämtningsfordonets uppställningsplats och kärl eller avloppsanläggning som ska tömmas.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken samt till gällande avfallsförordning och andra förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken. Definitioner av vissa avfallslag anges i bilaga A.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all borttransport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av kommunens avfallsorganisation eller den som kommunen för ändamålet anlitar eller samverkar med.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs den tillsynsansvariga nämnden.

5 § Avfallsorganisationen har ansvar för att informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar, elavfall, uttjänta bilar samt om avfallsförebyggande åtgärder.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar för betalning och information

6 § Fastighetsinnehavare är ansvarig gentemot kommunen för hantering av avfall som uppkommer eller av andra skäl förekommer inom fastigheten och för att dessa föreskrifter följs. Vad som stadgas i dessa föreskrifter gällande fastighetsinnehavares ansvar ska i samma utsträckning gälla nyttjanderättshavare.

7 § Ändring av ägandeförhållanden eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska utan dröjsmål anmälas till kommunens avfallsorganisation.

8 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksam inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

9 § Avgift ska betalas för

1. de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.
2. de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.
3. den insamling, transport, behandling i form av återvinning, återanvändning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med de föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § i miljöbalken.

Sortering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

10 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare, hushåll och andra som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera ut avfallsslag i enlighet med bilaga 1 och hålla det skilt från annat avfall.

11 § Fastighetsinnehavare ska säkerhetsställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till kommunens avfallsorganisation för borttransport.

12 § Kommunens avfallsorganisation har rätt att göra stickprovskontroll av lämnat avfall för att kontrollera avfallsbehållarens innehåll och avfallets sortering, i syfte att säkerställa att renheten på avfallet upprätthålls. Med stickprovskontroll avses även plockanalyser som utförs på slumpmässigt utvalt kommunalt avfall i syfte att undersöka avfallets sammansättning i stort.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

13 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av kommunens avfallsorganisation om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten vid överenskommen eller anvisad plats enligt 26 § eller enligt vad som framgår i bilaga 1.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår. Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall under kommunalt ansvar från fastigheten.

Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska upplysa kommunen om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

14 § Grovavfall, trädgårds- och parkavfall, farligt avfall, elavfall, bygg- och rivningsavfall, förpackningar och returpapper, matfetter och fritureoljor, kanyler, textilavfall får lämnas till annan än kommunens avfallsorganisation för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitar, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

15 § På plats vid fastigheten, enligt 26 §, ska det finnas separata fack eller separata behållare där minst matavfall, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall kan lämnas sorterat och tillgängligt för avfallsorganisationen att hämta med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem. Se även **Fel! Hittar inte referenskölla..**

Emballering av avfall under kommunalt ansvar

16 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymme är avsedd.

Fastighetsinnehavare samt hushåll och verksamheter har ansvar för att emballera och överlämna avfall enligt bilaga 1. Avfall ska vara väl emballerat så att det inte kan spridas eller orsaka skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet.

17 § Glödande avfall, varm aska eller produkter som kan förorsaka brand får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Det ska släckas väl innan det läggs i behållare.

Anläggande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

Anskaffande och ägande

18 § I kommunen får endast de behållare användas som anges i avfallstaxan och som kan tömmas med de insamlingsfordon som används i kommunens insamlingssystem.

19 § Kärl ägs och tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation.

Matavfallspåsar tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation.

Container kan ägas av kommunens avfallsorganisation, fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare.

Bottentömmande behållare, fettavskiljare och enskilda avloppsanläggningar samt tillbehör till dessa anskaffas, installeras, ägs och underhålls av fastighetsinnehavaren.

Andra behållare och anordningar för avfallshantering ska godkännas av kommunens avfallsorganisation före installation. Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering.

Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När sådant underhåll av behållare ska utföras av kommunens avfallsorganisation ska behållaren vara tillgänglig.

Anläggande

20 § Vid anläggande av enskilda avloppsanläggningar eller fettavskiljare ska inte avstånd mellan uppställningsplats för slambil och botten på anläggningen överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger.

Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av filtermaterial ska ske i filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras.

Vid installation och anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare eller anläggning som kräver byte av filtermaterial ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall från anläggningen.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet, men enkel att öppna för den som ska tömma.

Vid nyanläggning av bottentömmande behållare och avfallsutrymmen varifrån hämtning ska ske ska platsen godkännas av kommunens avfallsorganisation.

Rengöring och tillsyn

21 § Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenheter såsom buller, lukt och dylikt.

Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Åtgärder inför hämtning

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

22 § Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas helt. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte tillgodoses. Avfall som samlas in i behållare får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma den.

23 § Behållare ska, om inget annat meddelats av kommunens avfallsorganisation, stå på anvisad eller överenskommen plats på hämtningsdagen senast klockan 06.00.

Behållare ska vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens insamlingssystem kan ske och att hämtning underlättas. Kärl ska placeras på plan yta och vändas så att de kan hämtas med en sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används. Vid tömningstillfället ska behållaren vara placerad inom 1,6 m från där sopbilen stannar om inte särskilda skäl föranleder annat.

Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

Kommunens avfallsorganisation ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och koder till kodlås ska tillhandahållas kommunens avfallsorganisation. Ändringar ska meddelas utan uppmaning.

Fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren ska försluta latrinbehållare och vid behov rengöra den på utsidan innan hämtning.

Åtgärder inför hämtning av avfall från anläggningar

24 § Enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 25 kg, om inte särskilda skäl föreligger.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och fettavskiljare eller botten på enskild avloppsanläggning får vid hämtning inte överstiga 10 meter om inte särskilda skäl föreligger.

Tydliga instruktioner som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Om anläggningen är belägen utanför fastigheten ska den vara tydligt markerad med en skylt som anger till vilken fastighet anläggningen hör.

Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

Filtermaterial i lös vikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens eller nyttjanderättsinnehavarens försorg. Vattenfasen får lämnas kvar i slamavskiljare efter verkställd slamtömning.

Kommunens avfallsorganisation ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och koder till kodlås ska tillhandahållas kommunens avfallsorganisation. Ändringar ska meddelas utan uppmaning.

25 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Sluttömning ska beställas av fastighetsinnehavaren.

Hämtningsplats, drag- och transportvägar

Hämtning- och transportvägar

26 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker

- vid tomtgränsen eller fastighetsgränsen, så nära uppställningsplats för hämtningsfordon som möjligt eller
- vid en med kommunens avfallsorganisation överenskommen plats eller
- vid en av kommunen anvisad plats.

Anvisning av plats görs av den tillsynsansvariga nämnden.

27 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Transportvägen ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri. I slutet av väg ska godkänd vändmöjlighet finnas. Kommunens avfallsorganisation ger ytterligare vägledning angående dimensionering av vägar.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med kommunens avfallsorganisation eller anvisas enligt 20 §.

Fastighetsinnehavaren ska, i förekommande fall, se till att den väg som kärl eller slang behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att arbetet kan utföras utan svårighet. Dragvägen ska vara plan och inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

Kärl får inte vara placerat på sådant sätt att det hindrar gående eller annan trafik.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

28 § Kommunen utgör ett hämtningsområde.

29 § Ordinarie hämtning av avfall sker med de intervall som framgår av tabellen enligt nedan.

Avfallsslag	Fastighet	Intervall
Restavfall och matavfall	Permanentbostad	1 gång varannan vecka
	Flerbostadshus och verksamheter	1 gång varannan vecka
	Fritidshus	1 gång varannan vecka under perioden vecka 19-39.
Förpackningar och returpapper (se övergångsbestämmelser).		Hämtas enligt i taxan fastställt schema.
Slam från slamavskiljare och minireningsverk	Slamavskiljare, slutna tankar, med wc	1 gång per år
Latrin		Hämtas vid behov
Fett från fettavskiljare		En gång per år
Filtermassa från avloppsrening		Vartannat år

Vid dåliga väderförhållanden, fordons- eller tekniskt haveri eller sjukdom hos personal kan hämtningen behöva avbrytas och återupptas vid lämpligt tillfälle.

Åtgärder om föreskrift inte följs

30 § Kommunens avfallsorganisation har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om dessa föreskrifter inte följs.

Kommunalt avfall hämtas vid nästa ordinarie hämtningstillfälle efter att fastighetsinnehavaren åtgärdat bristerna.

Slam från slamavskiljare hämtas snarast möjligt efter rättelse. Denna tömning debiteras enligt taxa för extratömning.

31 § Om avfallsmängden som uppstår på fastigheten inte ryms i behållare med befintligt abonnemang får tillsynsansvarig nämnd besluta om ändringar av antal behållare, storlek på behållare eller intervall för hämtning.

32 § Vid felsortering av avfall kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall avses att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

33 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller samtliga paragrafer i dessa föreskrifter och bilaga 1, om ej annat anges i dessa föreskrifter.

34 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som vill att kommunen samlar in förpackningar från verksamheten, ska anmäla det till kommunens avfallsorganisation.

Närmare bestämmelser om sortering anges i bilaga 1.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

35 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom Boxholm kommuns geografiska område som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för Boxholm kommuns renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9 § i avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna in uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8 § i avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till avfallsorganisationen.

Undantag

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

36 § Anmälan eller ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna handläggs av den tillsynsansvariga nämnden om inte annat anges i **Fel! Hittar inte referenskölla.-48 §§**.

Anmälan eller ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses omhändertas, samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

Av ansökan eller anmälan ska framgå den tidsperiod som avses.

Ansökan ska ske senast en månad i förväg.

37 § Undantag medges i högst fem år i taget om inte särskilda skäl finns, därefter behöver ny ansökan lämnas in. Undantag beviljas inte retroaktivt.

38 § Beviljade undantag är personliga och upphör att gälla:

- vid ägarbyte på fastigheten,
- om förutsättningarna för undantaget förändras,
- om krav för undantaget på annat sätt inte uppfylls
- efter tidsperiod som anges i beslut från den tillsynsansvariga nämnden eller som framgår av dessa föreskrifter, eller
- om olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår.

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

39 § Eget omhändertagande av avfall ska anmälas till den tillsynsansvariga nämnden om inte annat framgår av dessa föreskrifter.

40 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

Torrt trädgårdsavfall som inte kan nyttjas för kompostering får eldas endast utanför detaljplanlagt område och om det kan ske utan att olägenhet eller fara uppstår och utan att det strider mot lokala ordningsföreskrifter eller andra föreskrifter eller beslut, till exempel eldningsförbud och brandriskvarning.

41 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera matavfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden.

Omhändertagande av avfall från enskilda avloppsanläggningar och torrtoaletter eller latrin från den egna fastigheten kan medges efter ansökan hos den tillsynsansvariga nämnden.

Kompostering på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten ska ge utrymme för användning av den erhållna kompostjorden.

Gemensamma behållare

42 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter dialog med avfallorganisationen använda gemensamma avfallsbehållare¹ under förutsättning att:

1. fastigheterna är grannar,
2. behållare för samtliga avfallsfraktioner som hämtas fastighetsnära delas,
3. fastigheterna har samma hämtningsperiod (året runt eller säsong),
4. skriftlig beställning undertecknad av samtliga fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare lämnas till avfallsorganisationen,
5. en av fastighetsinnehavarna, eller en samfällighetsförening, förbinder sig att ansvara för anordnande och skötsel av uppställningsplats behållaren/behållarna,
6. bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas, och
7. olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Förlängt hämtningsintervall

43 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan, efter ansökan till tillsynsansvariga nämnden, medges förlängt hämtningsintervall för restavfallet under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår och att övriga bestämmelser i dessa föreskrifter följs.

I tätortsområden kan hämtning medges tretton eller sex gånger per år, i landsbygdsområden tretton eller fyra gånger per år och för fritidshus sex eller två gånger per säsong.

Förlängt hämtningsintervall gäller endast till dess att fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper har införts. Se Övergångsbestämmelse.

44 § För enskilda avloppsanläggningar kan fastighetsinnehavare eller den nyttjanderättshavare som äger anläggningen, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd medges förlängt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att nämnden utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för människors hälsa och miljön.

Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Uppehåll i hämtning

45 § Uppehåll i hämtning av kommunalt avfall vid permanentbostad eller verksamheter kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst tre månader. En bostad anses vara outnyttjad om där inte förekommer någon övernattning eller matlagning.

---

¹ En gemensam avfallslösning kan även kräva bygglov enligt plan- och bygglagen.

46 § Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att nyttjas under en hel hämtningssäsong. En bostad anses vara outnyttjad om där inte förekommer någon övernattning eller matlagning.

47 § Uppehåll i hämning av slam eller material från fosforfällor kan efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst ett år.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

48 § Kommunen får, efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken (1999:808), om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

En förutsättning för att den tillsynsansvariga nämnden ska medge undantag från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen är att fastighetsinnehavaren kan visa att allt avfall som uppstår på fastigheten kan tas omhand på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön och att det är en bättre hantering ur miljösynpunkt än att avfallet omhändertas av kommunen.

Fastighetsinnehavaren får inte använda kommunens återvinningscentral för att lämna grovavfall eller nyttja andra kommunala avfallstjänster under tiden som undantaget gäller.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft **2025-01-01** då föreskrifter för avfallshantering för Boxholms kommun 2016-04-01 upphör att gälla. Beslut som fattats med stöd av tidigare föreskrifter fortsätter att gälla vid oförändrade förhållanden.

Övergångsbestämmelse

Bestämmelserna i 15 § om krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningsslagen vid fastigheten, samt i bilaga 1 om avlämnande av förpackningsavfall i separata fack eller kärl, träder i kraft områdesvis i den takt avfallsorganisationen bestämmer och enligt avfallsorganisationens anvisningar, dock senast 1 januari 2027. Då upphör också möjligheten till förlängt hämtningsintervall för mat- och restavfall enligt 11 §.

Bilaga 1 Anvisningar om sortering, emballering och överlämning**Krav på sortering**

Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt tabellen nedan och hålla det skilt från varandra. Hur avfallet ska emballeras och var det ska lämnas framgår i tabellen.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Animaliska biprodukter	Avfall av animaliskt ursprung som klassas som före detta livsmedel, exempelvis från butikens charkdisk.		Avfall som ska hanteras särskilt enligt lagstiftning om animaliska biprodukter ska sorteras ut och hanteras skilt från matavfall och skilt från annat avfall. Kontakta den tillsynsansvariga nämnden för information om hanteringen.
Bygg- och rivningsavfall från privatperson som själv gjort om- eller nybyggnationer på sin fastighet utan att anlita yrkesmässig hjälp såsom hantverkare.	Med bygg- och rivningsavfall avses avfall som uppkommer vid bygg- och anläggningsverksamhet, vid rivnings- och renoveringsarbeten samt jord- och schaktmassor. Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.	Bygg- och rivningsavfall ska normalt lämnas utan att emballeras.	Bygg- och rivningsavfall sorteras i minst fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips och i övrigt enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Farligt avfall ska sorteras ut och lämnas som farligt avfall. Förpackningar ska sorteras ut och lämnas som förpackning. Bygg- och rivningsavfall från privatpersoner lämnas vid ÅVC.
Elavfall	Med elavfall avses apparater med sladd och/eller batterier, det vill säga detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.		El- och elektronikavfall och små batterier kan lämnas vid ÅVC, i batteriholk eller till återförsäljare eller i särskild behållare för fastighetsnära hämtning.
Farligt avfall	Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen, till exempel kemikalier, målarfärger, spillolja, lösningsmedel och bekämpningsmedel.	Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll eller lämnas i originalbehållare. Olika typer av farligt avfall får inte blandas inom samma kolli eller i samma flaska.	Farligt avfall lämnas till kommunens ÅVC enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.
Förpackningar	Förpackningar är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera	Varje materialslag ska sorteras ut för sig. Förpackningar ska läggas	Enligt 3 kap. §§ 4-4f avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
	och presentera en vara. Förpackningar som avses här är gjorda av papp, papper, kartong, wellpapp, hård- och mjukplast, glas eller metall.	löst i behållare eller fack. Förpackningar av plast får packas i plastpåse. Förpackningar som lämnas i behållare eller i avsett fack får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma.	förpackningar och lämna till återvinning. Förpackningar lämnas till kommunens insamlingssystem. Förpackningar som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation ² . Större förpackningar eller om förpackningar av annat skäl inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation. Förpackningar som innehåller avfall ska tömmas innan de läggs i fack eller behållare för insamling. Vissa förpackningar som innehåller farligt avfall eller läkemedel ska dock inte tömmas utan hanteras enligt mottagarens anvisningar.
Förbrukade sprutor och kanyler		Förbrukade sprutor och kanyler ska läggas i särskilda behållare som tillhandahålls av apotek.	Lämnas till apotek.
Grovavfall	Med grovavfall avses avfall under kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in tillsammans med restavfall och som inte utgörs av bygg- och rivningsavfall.	Grovavfall som ska hämtas vid fastigheten ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	Grovavfall lämnas enligt anvisningar vid ÅVC. I flerbostadshus ska fastighetsinnehavaren anvisa de boende lämplig uppsamlingsplats för grovavfall inom eller i anslutning till fastigheten.
Latrin	Blandning av urin och fekalier/exkrementer från människor.	Latrin ska samlas upp i täta behållare. Latrinkärl får maximalt väga 15 kg.	Latrin får komposteras på den egna fastigheten efter ansökan enligt 41 §. Latrinbehållare hämtas från fastigheten vid behov. I behållare får bara läggas latrin och toalettpapper.

² Se Övergångsbestämmelse.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Matavfall	Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som utgörs av avfall under kommunalt ansvar och som uppstår i livsmedelshandling. Det är avfall från hushåll, restauranger, storkök och liknande.	Matavfall från hushåll och verksamheter ska läggas i matavfallspåsar som tillhandahålls eller godkänts av kommunens avfallsorganisation. Påsen ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Påse med matavfall ska läggas i avsett fack i kärl eller behållare för matavfall ³ . Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg. Det är även möjligt att kompostera matavfall på den egna fastigheten. Kompostering av matavfall ska anmälas enligt 41 §.
Matfett, flytande	Med flytande matfett avses fritureoljor och annat flytande fett som används i samband med matlagning, när den mängd som ska kastas är mer än vad som kan torkas upp med hushållspapper.	Flytande matfett samlas i genomskinlig, uppmärkt behållare med tättslutande lock, till exempel PET-flaska eller dunk.	Behållaren lämnas på ÅVC.
Restavfall	Med restavfall avses det avfall som återstår när förpackningar, matavfall, farligt avfall, returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut. Exempel på restavfall är disktrasor, blöjor, utslitna skor och dammsugarpåsar. Nedan anges några avfallsslag som får lämnas tillsammans med restavfall efter särskild emballering.	Restavfall ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Påsen eller paketet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas.	Restavfallet ska hållas skilt från material som kan återanvändas eller återvinnas. Restavfall lämnas i avsett fack i kärl eller i behållare avsedd för restavfall ³ . Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg. Restavfall får inte lämnas på ÅVC eller återvinningsstation för förpackningar och returpapper.
	Döda sällskapsdjur	Små sällskapsdjur och mindre mängder avfall från husbehovsjakt kan lämnas i behållare för restavfall om det är väl förpackat och ingen misstanke om smitta förekommer.	Små sällskapsdjur får lämnas i behållare för restavfall. Större sällskapsdjur ska lämnas till veterinär, särskild djurkremeringsanläggning eller annan godkänd verksamhet för kremering. Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är

³ Innan fastighetsnära insamling av förpackningar har införts läggs mat- och restavfall, korrekt emballerade i avsedda påsar, i samma behållare. Se även Övergångsbestämmelse.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas.
	Askor, dammande avfall och dylikt	Askor, dammande avfall och dylikt ska hanteras och emballeras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka störningar i omgivningen, till exempel genom att damma.	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Aska och dylikt ska släckas, så att det inte fattar eld, och sedan emballeras ordentligt.
	Stickande och skärande avfall, till exempel kasserade köksknivar, trasigt glas och porslin.	Ska förpackas i ett skyddande hölje så att ingen kan skadas	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.
Returpapper	Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Klister och fönster från kuvert sorteras inte som returpapper utan som restavfall.	Returpapper ska läggas löst i behållare eller fack. Behållare eller fack får inte fyllas så mycket att det blir för tungt.	Enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut returpapper och lämna till återvinning. Returpapper som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Om returpapper inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation.
Trädgårdsavfall	Med trädgårdsavfall avses biologiskt avfall som uppstår i hushåll vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadsfastigheter.	Vid ÅVC ska avfallet vara oemballerat. Invasiva växter emballeras i dubbla förslutna säckar för att minska risken för spridning.	Lämnas på ÅVC enligt instruktioner från kommunens avfallsorganisation. Observera att invasiva växter inte lämnas tillsammans med övrigt trädgårdsavfall utan för energiåtervinning.
Övrigt avfall som omfattas av producentansvar	Till exempel däck, bilar, lastpallar, fiskeredskap och läkemedel. Se producentansvarsförordningen.		Däck med fälg lämnas vid ÅVC. Övrigt sorteras, emballeras vid behov och lämnas enligt mottagarens instruktioner.

Bilaga 1

Nulägesbeskrivning

UTSTÄLLNING

Innehåll

1	INLEDNING	3
2	BESKRIVNING AV KOMMUNEN	3
2.1	Geografiskt läge och infrastruktur	3
2.2	Befolkning och bebyggelse	3
2.3	Näringslivsstruktur.....	4
3	INSAMLING OCH BEHANDLING.....	5
3.1	Avfallsslag och mängder.....	5
3.1.1	Trend insamlat restavfall	7
3.1.2	Trend insamlat matavfall	8
3.1.3	Trend insamlade förpackningar.....	8
3.1.4	Trend insamlat returpapper.....	9
3.2	Avfallstaxa	10
3.3	Kundnöjdhet.....	10
4	AVFALL FRÅN KOMMUNAL VERKSAMHET	11
4.1	Skola och förskola.....	11
4.2	Måltidsservice.....	11
4.3	Hemtjänst	11
4.4	Behandling och omsorg.....	12
4.5	Fastighet	12
4.6	Avfall	12
4.7	Avloppsreningsverk.....	13
4.8	Administration (IT, upphandling)	13
4.9	Gata och park.....	13
5	ANNAT AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR.....	14
5.1	Avfallsslag och mängder.....	14
5.2	Däck	14
5.3	Bilar	14
5.4	Elektriska och elektroniska produkter	15
5.5	Läkemedel	15
6	ÖVRIGT AVFALL FRÅN VERKSAMHETER.....	15
7	ANLÄGGNINGAR FÖR ÅTERVINNING OCH BORTSKAFFANDE AV AVFALL.....	16
7.1	Återvinningscentral (ÅVC)	16
7.2	Åsbodalens avfallsanläggning	16
7.3	Vattenverk och avloppsreningsverk	16

1 Inledning

I denna bilaga till Boxholms kommuns avfallsplan beskrivs förhållanden som påverkar avfallens mängd och sammansättning, såsom antal invånare, antal hushåll fördelat på olika boendeformer och näringslivets struktur. Därefter beskrivs nuvarande avfallsmängder samt hantering av dessa i form av insamlingssystem och avfallsbehandling. Beskrivningen är uppdelad på:

- Avfall som omfattas av kommunalt ansvar;
  - hushållens mat-, rest- och grovavfall, förpackningar¹, returpapper, latrin, slam och farligt avfall, och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, och
  - avfall som uppkommer inom kommunens egna verksamheter.
- Avfall som omfattas av producentansvar; däck, bilar, elektriska och elektroniska produkter, batterier samt läkemedel.
- Övrigt avfall; industriavfall, bygg- och rivningsavfall med mera.

För avfall som omfattas av kommunalt ansvar anges mängder samt hur avfallet samlas in och behandlas. För avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar anges översiktliga uppgifter.

2 Beskrivning av kommunen

2.1 Geografiskt läge och infrastruktur

Boxholms kommun ligger i södra Östergötland på gränsen till Småland, kommunen har en landareal på 526 kvadratkilometer. I Boxholms kommun finns skogar och ängs- och hagmarker. I södra delen ligger sjön Sommen, som till en del tillhör kommunen. Sjön har en skärgårdslig miljö med många öar. Kring Svartån finns strandängar med ett rikt fågelliv.

I de nordligaste delarna av kommunen tangerar E4 kommungränsen mellan Mjölby och Ödeshög. Länsväg 32 går genom kommunen från norr till söder och passerar huvudorten Boxholm. I övrigt är det mindre vägar i kommunen. Spårbunden persontrafik finns, Östgötapendeln stannar vid Boxholms station. Buss 655 går mellan Mjölby, Strålsnäs och Boxholm.

2.2 Befolkning och bebyggelse

Boxholms kommun har 5 498 invånare², varav cirka 3 000 bor i olika tätorter. Befolkningsmängden har länge varit stabil, från år 2021 till år 2022 var skillnaden

---

¹ Kommunen har insamlingsansvaret för förpackningar sedan 1 januari 2024 men producenterna ansvarar fortfarande för återvinningen.

² Enligt SCB 31 dec 2022 [Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2022 och befolkningsförändringar 2022 \(scb.se\)](#)

endast en minskning på 14 personer. Befolkningsprognosen är fortsatt oförändrad. De största tätorterna är Boxholm och Strålnäs. Boxholms tätort ligger knappt två mil söder om Mjölby. Övriga orter är exempelvis Rinna, Ekeby, Malexander och Blåvik.

Befolkningen ökar på sommaren, under jul och under storhelger eftersom det finns fritidshus i kommunen. Det finns efterfrågan på tomter i sjönära lägen.

Tabell 1. Antal invånare i kommunen år 2022, antal hushåll fördelat på olika boendeformer samt antal fritidshus. Källa: SCB

	Invånare	Hushåll i villa*	Hushåll i flerbostadshus**	Fritidshus***
Boxholm	5 498	1 739	857	1 225

* Hushåll i småhus; äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. [Antal hushåll efter region, boendeform, hushållsstorlek och år. PxWeb \(scb.se\)](#)

** Bostadsrätt, hyresrätt, specialbostad och övrigt boende [Antal hushåll efter region, boendeform, hushållsstorlek och år. PxWeb \(scb.se\)](#)

*** Fritidshus ägda av fysiska personer eller dödsbon [Antal fritidshus efter region och år. PxWeb \(scb.se\)](#)

2.3 Näringslivsstruktur

Boxholm har drygt 500 registrerade företag. Näringslivet omfattar allt från småföretag till marknadsledande internationella företag. De största företagen i kommunen är Ovako AB och Swisslog AB. Verksamheten som Ovako AB bedriver idag har funnits i Boxholm sedan mitten av 1700-talet. Här produceras delar av stål, till exempel kullager, bladfyädrar och järnvägsklämmor. Företaget har haft två stora oljecisterner som har varit som "landmärken" för Boxholm, men de monteras nu ner. Swisslog är ett annat stort företag i Boxholm, de bygger lager och lagersystem. Andra företag på orten är till exempel Steeltec Boxholm, Boxholms Depå och Glada bonden mejeri (Boxholmsost).

3 Insamling och behandling

3.1 Avfallsslag och mängder

Matavfall och restavfall från villor och flerbostadshus samlas in med optisk sortering. Matavfall lämnas i en grön plastpåse. Invånare får kompostera matavfall, men ska anmäla det till kommunen.

I Boxholm finns så kallade avfallskretsar i insamlingsområden där ett antal enbostadsfastigheter har en gemensam uppsamlingsplats och därmed får en lägre hämtnings- och fast avgift.

Cirka 50 procent av boende i flerfamiljshus har fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Villor saknar fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Insamlade förpackningar tas hand om av entreprenör och skickas utanför kommunen. Förpackningar och returpapper från främst villor samlas in vid återvinningsstationer (ÅVS).

Det finns en återvinningscentral (ÅVC) och sju ÅVS:er i kommunen. Idag (jan 2024) finns ingen inget återbruk vid ÅVC. Dock är det förberett för återanvändning, med en container med hyllor. Kommunen vill inte att invånarna plockar själva, utan hellre aktörer (t.ex. Röda korset eller Vänner emellan) som ska tömma containern.

Farligt avfall tas emot på ÅVC från privatpersoner, men inte från företag. ÅVC:n tar till exempel emot kablar, ljuskällor, batterier, färgrester, oljerester, brandsläckare och asbest. ÅVC:n tar också emot elektronik, kyl och frys och andra vitvaror. På alla ÅVS:er tas också småbatterier emot.

Grovavfall och trädgårdsavfall tas emot på ÅVC, som har öppet 23 timmar per vecka, inklusive två kvällar i veckan och tre timmar på lördagar. Privatpersoner har fria besök på ÅVC. Företag faktureras en avgift (260 kr per besök under år 2023). Den insamlade mängden grovavfall var 994 ton år 2022 (449 ton till förbränning och 545 ton till materialåtervinning), vilket motsvarar 181 kg per person. Mängden grovavfall nationellt var år 2022 i genomsnitt 163 kg per person enligt Avfall Sverige³. Det saknas data över mängden trädgårdsavfall från Boxholms kommun. Då Åsbodalens avfallsanläggning inte har våg finns heller inte data över de fyllnadsmassor (inert avfall) som går till deponin i Åsbodalen.

Latrinavfall hämtas i specifika kärl vid fritidshus under sommarsäsong. Kärlet är en engångsbehållare. I priset för kärlet ingår hämtning och transport till anläggning för deponering. Invånarna är nöjda med detta, men det är ett arbetsmiljömässigt tungt arbete och även miljömässigt finns mycket bättre alternativ. Idag (2023) kostar det cirka 700 kr att få hämtning av latrin i ett kärl.

---

³ Svensk Avfallshantering 2022

Kommunen hämtar slam från slamavskiljare och tömmer latrin från slutna tankar, genom kommunens upphandlade entreprenör. Likaså hämtas slam från trekammarbrunnar och liknande.

Små mängder fett och matolja tas emot på ÅVC. Större mängder fettavskiljarlam hämtas av entreprenör som är upphandlad av kommunen.

På ÅVC och vissa ÅVS finns insamling av kläder till välgörenhetsorganisationer. Det finns ingen insamling av textilavfall i kommunal regi.

Tabell 2, Tabell 3,

Tabell 4 och Tabell 5 visar insamlade mängder av olika typer av avfall i kommunen.

Tabell 2. Insamlade mängder av restavfall, matavfall, olika typer av förpackningar och returpapper i Boxholms kommun år 2022, samt vanligaste behandling per avfallsslag. Datakälla: Avfall Web (kod i Avfall Web inom parentes)

Avfallsslag och datakälla	Insamlad mängd år 2022 (ton)	Vanligaste behandling	Kommentar
Restavfall (I1b + I1d)	943	Energiåtervinning	
Matavfall (I1a)	153	Biologisk behandling	Rötning till biogas
Glasförpackningar (I18)	194	Materialåtervinning	Nästan allt glas kan materialåtervinnas
Pappersförpackningar (I20)	79	Materialåtervinning	
Plastförpackningar (I21)	41	Materialåtervinning	Bara en del av plasten kan materialåtervinnas
Metallförpackningar (I23)	6	Materialåtervinning	
Returpapper (I19)	118	Materialåtervinning	
Summa	1 534		

Tabell 3. Insamlade mängder av grovavfall och trädgårdsavfall i Boxholms kommun år 2022, samt vanligaste behandling per avfallsslag. Datakälla: Tekniska verken och Avfall Web (kod i Avfall Web inom parentes, DS = Data saknas)

Avfallsslag och datakälla	Insamlad mängd år 2022 (ton)	Behandling
Grovavfall, varav:	994	
Grovavfall från hushåll till förbränning (Å3)	449	Energiåtervinning
Grovavfall från hushåll insamlat till materialåtervinning (Å31)	545	Materialåtervinning
Grovavfall från hushåll till deponering (D2)	DS	Deponering
Trädgårdsavfall (I12)	DS	Biologisk behandling
Varav Invasiva växtarter (I57)	DS	Energiåtervinning

Tabell 4. Insamlade mängder latrin och slam från enskilda avlopp i Boxholms kommun år 2022, samt vanligaste behandling per avfallsslag. Datakälla: Avfall Web

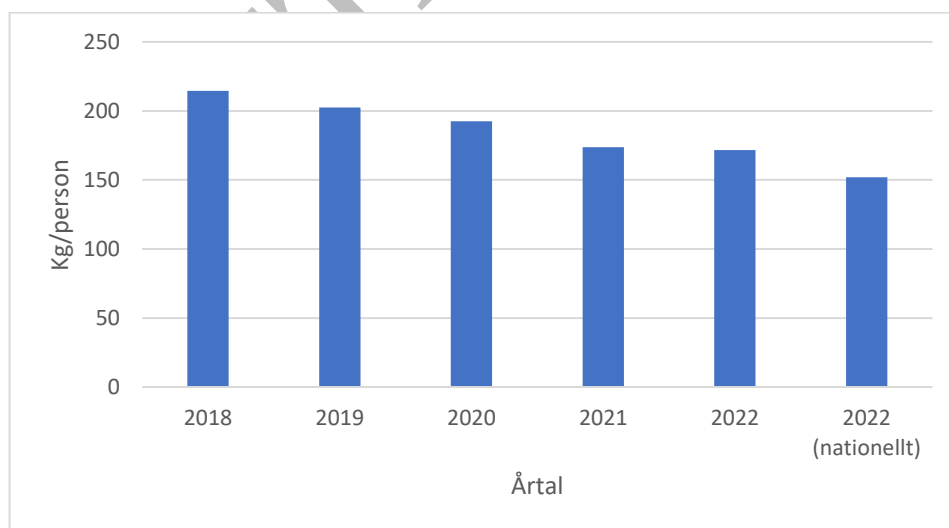
Avfallsslag och position för data i Avfall Web	Insamlad mängd år 2022	Vanligaste behandling
Latrinavfall (S8)	1,5 ton	Latrin till reningsverk, tunna till förbränning
Slam totalt (S7 och S9)	3 336 m ³	Till reningsverk

Tabell 5. Insamlade mängder farligt avfall i Boxholms kommun år 2022, samt vanligaste behandling per avfallsslag. Datakälla: Avfall Web

Avfallsslag och position för data i Avfall Web	Insamlad mängd år 2022 (ton)	Vanligaste behandling
Farligt avfall totalt (F1), varav:	22,5	
småkemikalier (F2)	0,2	Förbränning
oljehaltigt avfall (F3)	3,9	Förbränning
tryckimpr. trä (F4)	6,5	Förbränning
asbest (F9)	3,0	Deponi
vattenbaserad färg (F23)	0,3	Förbränning
lösningbaserad färg (F24)	8,6	Förbränning

3.1.1 Trend insamlat restavfall

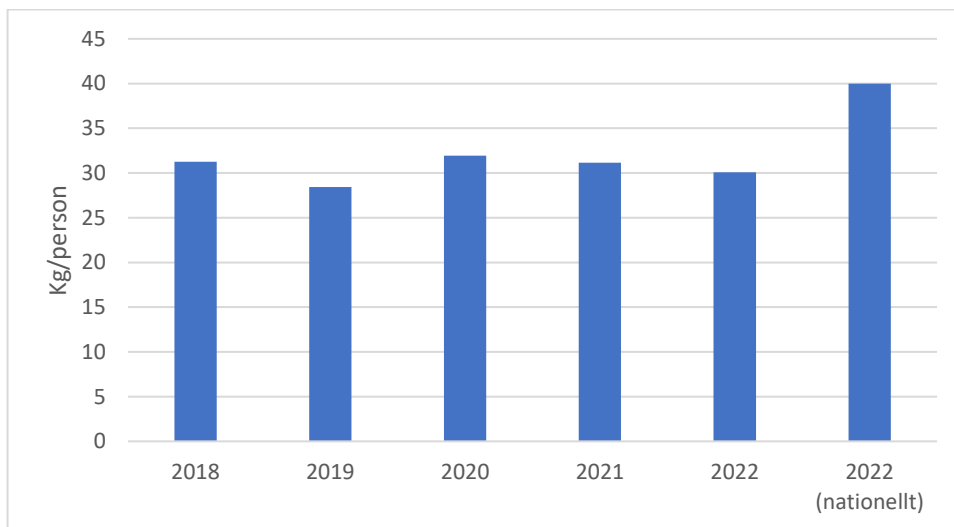
Insamlade mängder restavfall i Boxholm har minskat mellan åren 2018–2022, se Figur 1. Mängden insamlat restavfall i Boxholm år 2022 var 172 kg/person. Det är högre än det nationella genomsnittet som är 152 kg/person år 2022.

Figur 1. Insamlade mängder restavfall (kg/person) i Boxholm 2018–2022, samt nationellt år 2022. Datakälla: Avfall Web och nationella data från Avfall Sveriges publikation Svensk Avfallshantering 2022.

3.1.2 Trend insamlat matavfall

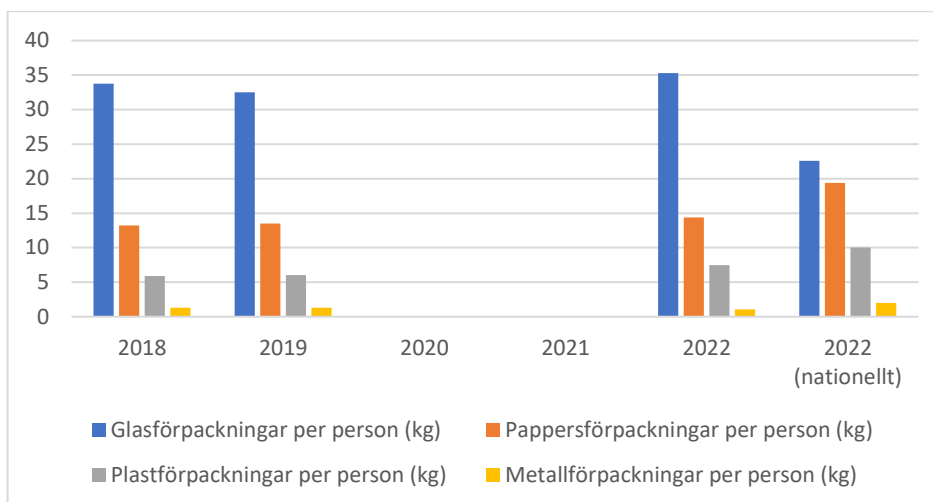
Insamlade mängder matavfall i Boxholm har varit relativt konstant mellan åren 2018–2022, cirka 30 kg per person och år, se Figur 2. De insamlade mängderna i Boxholm är lägre än det nationella genomsnittet som är 40 kg/person år 2022. Att mängderna är lägre kan ha olika förklaringar, till exempel att det uppstår mindre matavfall. En annan förklaring kan vara att större mängder hemkomposteras i Boxholm än det nationella genomsnittet på 4 kg/person. Data över mängd som hemkomposteras i Boxholm saknas. Det skulle kunna vara en hel del matavfall i restavfallet, vilket i så fall kan vara en förklaring till de relativt höga siffrorna för mängd restavfall per person.

Figur 2. Insamlade mängder matavfall (kg/person) i Boxholm åren 2018–2022 samt nationellt år 2022. Hemkomposterade mängder ingår inte. Datakälla: Avfall Web samt nationella data från Avfall Sveriges publikation Svensk Avfallshantering 2022.

3.1.3 Trend insamlade förpackningar

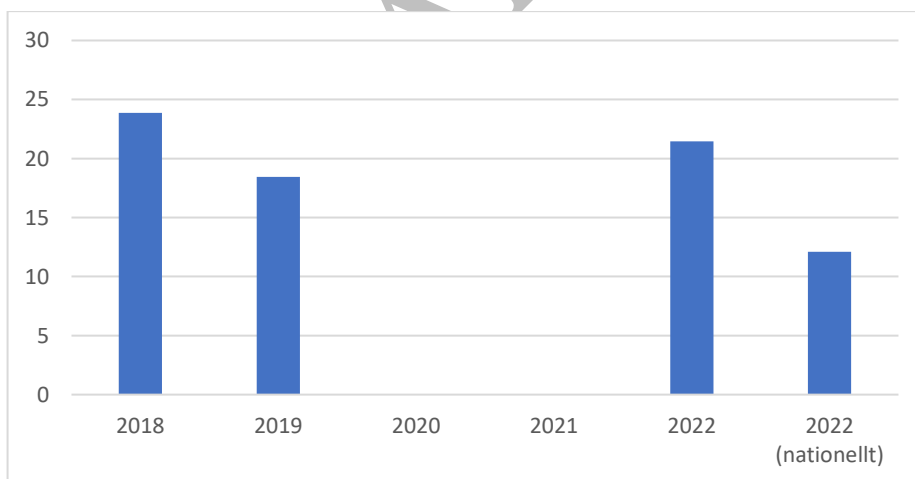
Av insamlade förpackningar är det glasförpackningar som samlas in i störst mängd i Boxholm, cirka 35 kg per person år 2022, se Figur 3. Pappersförpackningar samlas in med knappt 15 kg per person, plastförpackningar med 7,5 kg per person och till sist metallförpackningar med 1,1 kg per person. Totalt samlades det in 58 kg förpackningar per person år 2022. Jämfört med nationella data så samlades det in betydligt mer glasförpackningar i Boxholm, men mindre pappersförpackningar, plastförpackningar och metallförpackningar.

Figur 3. Insamlade mängder av olika förpackningar (kg/person) i Boxholms kommun åren 2018–2022 (data saknas för år 2020 och 2021), samt nationellt genomsnitt år 2022. Datakälla: Boxholm från Avfall Web och nationella data från Avfall Sveriges publikation Svensk Avfallshantering 2022.

3.1.4 Trend insamlat returpapper

Insamlade mängder returpapper i Boxholm var 21 kg/person år 2022, se Figur 4. Mängden har varit relativt stabil under de år det finns data för 2018–2022. Insamlade mängder returpapper är större i Boxholm än det nationella genomsnittet som är 12 kg/person.

Figur 4. Insamlade mängder av returpapper (kg/person) i Boxholms kommun åren 2018–2022 (data saknas för år 2020 och 2021), samt nationellt genomsnitt år 2022. Datakälla: Boxholm från Avfall Web, nationella data från Avfall Sveriges publikation Svensk Avfallshantering 2022.

3.2 Avfallstaxa

Avfallstaxan i Boxholm består av fyra delar; hämtningsavgift, behandlingsavgift, fast avgift och tilläggsavgift (t.ex. hinder, trappa, låst dörr). Hämtningsavgiften påverkas av behållarstorlek, hämtningsintervall och dragväg. Behandlingsavgift avser kostnad för omlastning, transport till behandlingsanläggning samt behandling. Även den kostnaden påverkas av behållarstorlek och hämtningsintervall. Fast avgift för ett abonnemang skall täcka kostnader för drift och underhåll av ÅVC, hantering av farligt avfall, planering, information, fakturering och kundkontakter. Kostnaden fördelas per kundkategori utifrån nyttjandegraden.

3.3 Kundnöjdhet

En enkät över kundnöjdhet på ÅVC gjordes under år 2017 och 866 personer svarade. Cirka 530 av de svarande var 61 år eller äldre och av de svarande bodde cirka 620 personer i villa. Cirka 80 procent av de svarande var mycket nöjda eller nöjda med närheten till ÅVC. Cirka 90 procent av de svarande var mycket nöjda med skriftlig information och anvisningar på ÅVC. Cirka 90 procent av de svarande var även nöjda med avfallshanteringen i Boxholms kommun (sophämtning, återvinningscentral och insamlingsplatser). Det verkar finnas ett stort engagemang om avfall i kommunen då det var ett mycket stort antal fritextkommentarer om avfall i stort (279 st.) och om gröna påsen (124 st.). I undersökningen var knappt 20 procent mycket nöjda med öppettiderna på ÅVC. Efter detta har öppettiderna därför justerats.

4 Avfall från kommunal verksamhet

Avfall från kommunal verksamhet utgörs av avfall som uppstår i t.ex. förskolor, skolor, äldreomsorg och kommunkontor samt kommunalt verksamhetsavfall från bl.a. avloppsreningsverk, fastighetsskötsel och gatudrift.

I det följande beskrivs översiktligt avfallstyper som uppstår i olika kommunala verksamheter och hur avfallet sorteras och behandlas.

4.1 Skola och förskola

Restavfall, matavfall, wellpapp, papper och tidningar, plast, metall och färgat och ofärgat glas sorteras ut. Generellt förvaras avfallet i separata avfallsrum eller utomhus på avgränsade platser. Vid cafeterian på högstadiet finns en papperskorg där avfallet källsorteras.

Till skolor och förskolor beställs mycket material och det allra mesta levereras i wellpapp. Verksamheterna använder också mycket papper, som strimlas och återvinns.

Verksamheten ser att rutiner kring avfallshanteringen vid sommaravslutningar saknas. Risken är då stor att mycket blandas, exempelvis när eleverna städar sina skåp. Man ser också att man kan förbättra genom att återkommande informera personal och elever/barn om hur och var man källsorterar. Ett annat förslag på förbättring är att byta ut fler papperskorgar mot behållare för källsortering ute i verksamheterna.

Skola och förskola har ingen skriftlig plan för att förebygga avfall. Dock försöker verksamheterna återbruka, förlänga livslängden på saker och minska användningen av engångsprodukter. Miljö och hållbarhet är viktiga delar i skolans och förskolans läro- och kursplaner och genomsyrar flertalet ämnen. Återbruk är exempelvis ett viktigt begrepp i slöjdämnet.

4.2 Måltidsservice

Storkök och måltidsverksamhet lagar mat till förskolor, skolor och äldreomsorg i kommunen. Matavfall sorteras i grön påse och plast, papp och metall sorteras ut för återvinning. Restavfall går till energiåtervinning.

Mängden matavfall mäts årligen i förskolor och skolor enligt Livsmedelsverkets metod. Därutöver arbetar Måltidsservice med att minska mängden plast och engångsförpackningar.

4.3 Hemtjänst

I hemtjänsten uppkommer cirka 70 soppåsar restavfall per vecka à 30 liter vardera. Matavfall sorteras i gröna påsen och läggs i kärl för matavfall och här uppkommer cirka 40 påsar per vecka. För övrigt avfall mäts inte mängderna.

Hemtjänsten anser att det är svårt att minska på mängden engångsprodukter som till exempel plastförkläden, handskar och munskydd då dessa behövs i verksamheten. Hemtjänst har svårt att se vilka förändringar de skulle kunna göra för att minska avfallet och öka återvinning och återanvändning.

4.4 Behandling och omsorg

Matavfall sorteras i grön påse. Förpackningar sorteras ut och lämnas i soprum för återvinning eller på ÅVC.

Matrester tas om hand och äts upp senare vilket minskar matsvinnet. Verksamheten undviker engångsartiklar; undantag kan vara vid utflykter som görs då och då.

Behandling och omsorg har svårt att se vilka förändringar de skulle kunna göra för att minska avfallet och öka återvinning och återanvändning.

4.5 Fastighet

Boxholmshus hyr ut cirka 605 lägenheter, där mat- och restavfall hämtas. Det finns cirka fem miljörum i anslutning till lägenheterna. Underjordbehållare prioriteras före kärl för att få en trevligare yttre miljö; dessutom är det plastbrist på många ställen vilket gör att kärl inte får plats. Underjordbehållare kräver dock större investeringar än kärl och i dagsläget finns ingen kranbil för att tömma underjordsbehållare i Boxholms kommun.

Boxholmshus jobbar idag inte aktivt för att förebygga avfall, dock finns en återbruksbod på Dalgårdsgatan (BOA). Boxholmshus återanvänder också vitvaror, där vitvaror som blir över används som reserv eller till annan verksamhet. Upphandling sker via HBV. Det finns potential till återanvändning eller försäljning av ytterligare produkter inom Boxholmshus.

4.6 Avfall

Boxholmsteknik ansvarar för avfallshanteringen i kommunen. Företaget är ett helägt bolag till Boxholmshus, vilket ägs av Boxholms kommun. Boxholmsteknik är ansvariga för drift och utveckling inom områdena avfall, återvinning och VA.

Boxholmsteknik ansvarar också för kommunens återvinningscentral (ÅVC). År 2022 lämnades det in cirka 700 ton avfall till ÅVC. De allra största mängderna var trä, med cirka 450 ton, därefter följer metallskrot med cirka 130 ton. Avfallet skickas till olika anläggningar för behandling. För data över grovavfall till förbränning, se **Fel! Hittar inte referensälla. Insamlad mängd grovavfall ovan**. Farligt avfall tas emot och sorteras i en mängd olika fraktioner. De hämtas av olika aktörer för vidare hantering. De behandlas slutligen på olika sätt; deponi, förbränning med energiåtervinning eller annan förbränning.

Boxholmsteknik försöker främja återvinning genom att erbjuda god service på ÅVC, till exempel genom att ha bra öppettider. Boxholmsteknik ser också att de skulle kunna öka återanvändningen genom att införa återbruk på ÅVC (vilket är på gång).

Man ser också att man skulle kunna kommunicera mer med invånarna om återbruk och återvinning. I lunchrummet hos VA/avfallsavdelningen har man källsortering.

4.7 Avloppsreningsverk

Boxholmsteknik ansvarar för kommunens avloppsreningsverk som genererar cirka 600 ton slam årligen. Slammet komposteras. Rens uppstår i rätt stora mängder, cirka 3,7 ton, som skickas till energiåtervinning. Cirka 1 ton sand tas om hand och detta skickas till deponi. Anläggningen producerar inte biogas.

4.8 Administration (IT, upphandling)

Avfall som uppkommer inom administration är bland annat elektronik, kablage och liknande avfall. Avfallet hämtas av El-Kretsen cirka fyra gånger per år. Det uppkommer även avfall i form av förpackningsmaterial. Detta sorteras i wellpapp och brännbart och tas om hand av Tekniska verken.

I dialog med tillverkare och leverantörer försöker Administration minska mängden förpackningar (och därmed transporter) genom att exempelvis köpa mera bulkförpackningar/storpack och välja bort onödigt kablage. Tillverkaren av datorerna som används arbetar aktivt med att använda mera återanvänt material i produkterna och minska mängden PVC. Ett annat exempel på miljöarbete är att förpackningar av frigolit har bytts till pressad papp och att transporter läggs om från flyg till båt med hjälp av god framförhållning vid beställning.

4.9 Gata och park

Avfall från papperskorgar lämnas på ÅVC osorterat idag, men det finns planer på att byta ut dessa till fyrfackspapperskorgar. Det finns idag inget arbete för att förebygga avfall inom verksamheten.

5 Annat avfall som omfattas av producentansvar

I Sverige tillämpas producentansvar, vilket innebär att den som producerar, säljer eller importerar vissa varor har miljöansvaret för produkten. Det betyder att producenterna ska se till att varan tas omhand på ett miljöriktigt sätt efter konsumenternas slutanvändning. Producentansvaret omfattar i de flesta fall både insamling och behandling, förutom för förpackningar där kommunerna fr.o.m. 2024 har insamlingsansvaret.

Producentansvaret omfattar förpackningar, elektriska och elektroniska produkter, batterier, däck, bilar, läkemedel och radioaktiva produkter.

Data över förpackningar har redovisats tidigare i denna nulägesbeskrivning på grund av att de numera samlas in av kommunen.

5.1 Avfallsslag och mängder

I Boxholm samlades det 2022 in drygt 6 kg elavfall inklusive bärbara batterier och 0,65 kg bilbatterier per person, se Tabell 6. Det saknas kommunspecifika data över insamlade mängder däck, bilar och läkemedel i Sverige.

Tabell 6. Insamlade mängder elavfall, bilbatterier, däck, bilar och läkemedel i Boxholm år 2022.
Datakälla: Avfall Web för Boxholm.

Avfallsslag samt position i Avfall Web	Insamlad mängd (kg/person)
Elavfall totalt, varav:	
- elavfall, exkl. batterier (F6)	5,9
- bärbara batterier (F5)	0,3
Bilbatterier	0,65
Däck	DS
Bilar	DS
Läkemedel	DS

5.2 Däck

Svensk Däckåtervinning har producentansvaret för däck. Däck med fälg tas emot på ÅVC, medan däck utan fälg ska lämnas till producenter.

5.3 Bilar

I första hand är det fordonsägarens ansvar att det uttjänta fordonet kommer till en bildemontering. Övergivna skrotbilar på kommunal mark faller under kommunalt ansvar om skrotbilen bedöms utgöra en olägenhet för människors hälsa och miljö. Övergivna skrotbilar kan också anses vara nedskräpning, om de finns på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till. På enskild mark eller tomtmark är det markägaren som ansvarar för att den förvaras säkert ur miljösynpunkt, om

markägaren har godkänt placeringen. På allmän vägmark, det vill säga allmänna vägar utanför tätort samt parkeringsfickor och rastplatser längs dessa, är Trafikverket ansvarig för skrotbilar. På övrig allmän mark är det kommunen som beslutar om hämtning och skrotning av uttjänta fordon. Med uttjänta fordon menas fordon som är i dåligt skick, övergivna samt har ett mycket lågt värde.

En bil som ska skrotas lämnas till ett mottagningsställe för uttjänta bilar eller till en auktoriserad bilskrotningsfirma. Efter omhändertagande återanvänds vissa delar av bilen, andra delar materialåtervinns och en liten del förbränns.

5.4 Elektriska och elektroniska produkter

EI-Kretsen ansvarar för insamlingen av elektriska och elektroniska produkter (elavfall).

Elavfall från hushåll kan lämnas på ÅVC eller till återförsäljare. Avfallet omhändertas på olika sätt; till exempel skickas kylar, frysar, spisar och tvättmaskiner till en anläggning där farliga komponenter avlägsnas och övriga fraktioner förbereds för återvinning.

5.5 Läkemedel

Överblivna läkemedel ska lämnas till apotek. Inlämnat läkemedel behandlas genom förbränning på godkända avfallsförbränningsanläggningar med effektiv förbränning och rökgasrening.

6 Övrigt avfall från verksamheter

Övrigt avfall avser avfall som inte omfattas av kommunalt ansvar eller producentansvar utgörs av avfall från företag och andra verksamheter och som uppkommer i samband med en verksamhets produktion av varor eller tjänster. Avfallet samlas in av entreprenörer på uppdrag av den enskilda verksamheten och transporteras till en av verksamheternas avtalade anläggningar för omhändertagande.

Uppgifter saknas om mängden verksamhetsavfall som uppstår i kommunen från företag och andra verksamheter.

Alla företag och verksamheter har skyldighet att sortera ut förpackningar, däck med mera som anges i förordningarna om producentansvar. Även matavfall är obligatoriskt att sortera ut sedan 1 januari 2024.

Härutöver ska även farligt avfall sorteras ut och lämnas separat. Flertalet företag sorterar också ut annat återvinningsbart avfall såsom trä, skrot, plast, papper etc. Företag får lämna sorterat avfall på kommunens ÅVC mot avgift.

7 Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

I det följande kapitlet beskrivs översiktligt de viktigaste anläggningarna i kommunen som nyttjas för hantering av avfall från kommunen. Restavfall och matavfall skickas idag (2024) till Tekniska verken i Linköping.

Kommunens hushåll sorterar matavfall med "gröna påsen" sedan 2014. Sedan 1 januari 2024 är det obligatoriskt att sortera ut matavfall i Sverige. Matavfallet transporteras till Gärdstadsverket i Linköping för rötning till biogas och biogödsel.

7.1 Återvinningscentral (ÅVC)

Kommunen har en ÅVC som ligger i strax utanför huvudorten Boxholm. Denna drivs av Boxholmsteknik. Under år 2024 har ÅVC öppet på vardagar måndag till torsdag, med kvällsöppet tisdag och torsdag. På lördagar är det öppet på förmiddagen från 1 april till 31 oktober, under övrig säsong är det öppet varannan lördag. På fredagar och söndagar är ÅVC stängd.

På ÅVC finns ingen särskild utsortering av plast. Glas (ej förpackningar) slängs nu i container för fyllnadsmassor och det används för att täcka Åsbodalens deponi.

Ett nytt inpasseringssystem för Boxholms ÅVC driftsattes under 2021. Projektet har fallit väl ut och har bidragit till god struktur på anläggningens besöks- och debiteringssystem. Verksamheter får nu betala när de lämnar avfall och belastar inte längre den taxefinansierade verksamheten för hushållen.

7.2 Åsbodalens avfallsanläggning

Den största avfallsanläggningen i kommunen är Åsbodalens deponi, som i dagsläget håller på att sluttäckas. Arbetet med sluttäckningen är i en aktiv fas. Enligt tidigare beslut från Länsstyrelsen ska deponin vara sluttäckt senast år 2025. Kommunen har köpt in ytterligare markområden för sluttäckningen och arbetar på att ta in lämpliga sluttäckningsmassor.

Material som kan användas för sluttäckning av Åsbodalens deponi skickas dit. Enligt beslut från Länsstyrelsen ska den vara sluttäckt senast år 2025.

I Åsbodalen finns även en omlastningsstation för avfall där allt insamlat avfall omlastas. Boxholmsteknik ansvarar för denna anläggning, som årligen tar emot ca 1 230 ton avfall.

I och med det kommunala insamlingsansvaret för förpackningar som trädde i kraft 1 jan 2024 finns behov av en ny, modernare omlastningsstation för alla de olika fraktioner som kommunen behöver hantera.

7.3 Vattenverk och avloppsreningsverk

Kommunalt dricksvatten hämtas från sjön Sommen och renas i Tranås vattenverk. Det kommunala dricksvattnet i Malexander kommer från en borrhål

grundvattentäkt. Ingen rening sker eftersom grundvattnets kvalitet uppfyller livsmedelsverkets krav.

Avloppsreningsverk finns i Boxholm och Malexander.

Boxholmsteknik är ägare och ansvarar för drift, underhåll och nyanläggning av ledningar inom det kommunala ledningssystemet. Ledningsnätet består av cirka 6 mil kallvattenledningar, som förser abonnenterna med dricksvatten, och cirka 14 mil avloppsledningar som transporterar bort spillvatten till avloppsreningsverken, samt dagvattenledningar för regn och smältvatten.

Det finns också ett stort antal enskilda brunnar och enskilda avlopp runtom i kommunen.

UTSTÄLLNING

Bilaga 2

Uppföljning av avfallsplan för Mjölby, Tranås och Boxholms kommuner 2012–2017

UTSTÄLLNING

Inledning

Den tidigare avfallsplanen för MTB-kommunerna Mjölby, Tranås och Boxholm sträckte sig över åren 2012–2017. Denna avfallsplan hade fyra inriktningsmål, som i sin tur delades upp i delmål med tillhörande åtgärder.

I följande kapitel presenteras mål och åtgärder ordagrant återgivna så som de var skrivna i den föregående avfallsplanen, med tillägg av kolumnerna "måluppfyllelse" vid respektive delmål samt "resultat" för åtgärderna. Åtgärder som endast berörde Mjölby eller Tranås kommuner har exkluderats i uppföljningen då dessa kommuner har gjort egna uppföljningar.

UTSTÄLLNING

Avfallsplan 2012–2017 för Mjölby, Tranås och Boxholms kommuner

1.1 Inriktningsmål

Inriktningsmålen har formulerats med ambitionen att de ska täcka in alla tänkbara aspekter av avfallshanteringen. Det innebär att varje aktivitet ska kunna kopplas till åtminstone ett inriktningsmål på så sätt att aktivitetens genomförande ska bidra till ett närmande av det aktuella målet. Inriktningsmålen är långsiktiga, vilket innebär att de bör kunna ha en livslängd på åtminstone ett tiotal år.

Inriktningsmål 1: Den totala mängden avfall och avfallets farlighet ska minska

Inriktningsmål 2: De resurser som finns i avfallet ska tas tillvara

Inriktningsmål 3: Avfall ska hanteras på ett säkert sätt med avseende på hälsa och miljö

Inriktningsmål 4: Avfallshanteringen ska svara upp emot samhällets och kundernas krav på ekonomi, service och kvalitet.

1.2 Delmål och handlingsprogram

Inriktningsmålen (se ovan) konkretiseras så långt det är möjligt i delmål. Syftet är att uppföljningen av dessa ska indikera om utvecklingen går i rätt riktning i förhållande till inriktningsmålen.

Handlingsprogrammets aktiviteter är de konkreta åtgärder som ska leda fram till uppfyllandet av målen. Aktiviteterna kan utgöra avgränsade projekt, eller innebära ett kontinuerligt arbete som pågår under längre tid. En aktivitet behöver inte vara kopplad till ett specifikt delmål, utan kan vara direkt länkad till ett eller flera inriktningsmål. I många fall har aktiviteter bäring på flera mål, såväl delmål som inriktningsmål. Inplaceringen i strukturen har då gjorts med den koppling som bedömts som mest relevant.

Handlingsprogrammets åtgärder riktar sig – där inget annat anges - till följande enheter:

- Mjölby: Tekniska Kontoret, VA/Avfall
- Tranås: Samhällsbyggnadsförvaltningen, VA- och gatuavdelningen
- Boxholm: AB Boxholmsteknik

Inriktningsmål 1: Den totala mängden avfall och avfallets farlighet ska minska.

Att minska avfallets mängd och dess farlighet är en av de mest angelägna uppgifterna i vårt samhälle. Tyvärr kan denna uppgift endast till en begränsad del påverkas genom åtgärder i avfallsledet. Det är snarast i samband med tillverkningen och användningen av varor som sådana effekter kan åstadkommas. Om avfallets farlighet ska minska krävs t ex utfasning av de allra farligaste ämnena och minskad användning av övriga farliga ämnen.

För kommunerna inom MTB-regionen är det framför allt information som kan användas som redskap i arbetet mot detta mål. Ett konkret exempel är att på ett samordnat sätt informera om på vilket sätt hushållen kan kompostera sitt trädgårdsavfall. Om detta avfall i större utsträckning komposteras hemma i trädgårdarna skulle transporterna kunna begränsas, både för hushållen och för kommunerna. Redskap för att öka hemkomposteringen är exempelvis information i form av kampanjer och seminarier.

Med miljöanpassad konsumtion avses att hushåll och andra konsumenter gör miljömedvetna val när de handlar olika typer av produkter. Det kan röra sig om allt från livsmedel till bilar. Valen kan i stor utsträckning påverka mängden och egenskaperna hos det avfall som uppkommer då produkterna tjänat ut. I dessa frågor är det en fördel om man kan få till stånd en bred samverkan inom regionen.

En av de viktigaste uppgifterna inom avfallshanteringen är att åstadkomma ett miljösäkert omhändertagande av farligt avfall. Detta förutsätter bra och lättillgängliga insamlingssystem.

Delmål	Måluppfyllelse
Avfallsmängden till avfallsförbränning ska till 2017 (räknat från läget 2010) minska med 20 % (bl a genom utsortering av bioavfall samt ökad insamling av producentansvarsmaterial)	Ej uppfyllt. Minskat med 3%. (21% lägre 2022 jämfört 2010)
Insamling av elektronik, batterier och småkemikalier ska 2017 (räknat från läget 2010) ha ökat med 15 % (avser insamlad mängd)	Uppfyllt. Småbatterier har ökat insamling med 140%. Småkemikalier har ökat insamling med 166%

Åtgärder	Resultat
Kommunernas informationsinsatser samordnas genom att en gemensam informationsplan upprättas. Den inriktas främst på en miljöanpassad konsumtion samt att öka intresset för källsortering och insamling av farligt avfall från hushållen. Genomfört år 2013	Delvis genomfört. Hållbarhetskalender, i samverkan med Mjölby kommun, delas ut till samtliga hushåll. Sociala medier och hemsida används för information.
Projekt tillsammans med El-kretsen för insamling av småelektronik. Genomfört år 2013	Okänt. Ej troligt.

Inriktningsmål 2: De resurser som finns i avfallet ska tas tillvara

Genom återanvändning och återvinning kan olika jungfruliga resurser sparas. En effektiv återvinning av material och energi ur avfall minskar också avfallshandlingens miljöpåverkan. Att använda återvunnen råvara i produktionen innebär också i de flesta fall att mindre energi krävs än vad som är fallet vid användning av jungfrulig råvara. Slutligen kan avfall ersätta fossila bränslen vid energiutvinning samt utvinning av biogas ur lättnedbrytbart avfall.

Att göra biogas och näring från matavfall tillhör ett av de starkare fokusområdena. De systemstudier som genomförts under de senaste åren pekar på att rötning med biogasproduktion och med näringsåterföring är betydligt bättre resursutnyttjande än kompostering – speciellt om gasen kan ersätta fossila bränslen. Genomförda plockanalyser visar att mängden matavfall som återfinns i säck- och kärlavfallet i regionen motsvarar mellan 29 och 44 %¹ av totalmängd. En utsorterad mängd matavfall inom MTB-regionen på ca 3 000 ton per år bör på sikt inte vara en omöjlighet.

Vid val av system för att förvara, samla in och transportera det källsorterade avfallet är det viktigt att detta system är flexibelt med avseende på antal utsorterade fraktioner. En etableringsstrategi kan vara att stegvis bygga ut systemet för olika avfallstyper, beroende på ambitionsnivå, ekonomi etc.

Under lång tid kommer det att pågå arbete med sluttäckning av deponier. För detta krävs stora mängder av lämpliga täckmassor. För att hushålla med naturresurser, och även av kostnadsskäl, bör restprodukter som slam, aska – samt schaktmassor etc utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt. Att säkerställa tillgången på sådant material blir därför en viktig uppgift under de närmaste årtiondena.

Delmål	Måluppfyllelse
Senast 2015 ska kommunen samla in källsorterat bioavfall hos hushåll och verksamheter	Uppfyllt.

¹ Tätort villa 44 %, flerfamiljshus 39 % samt landsbygd 29 %.

Åtgärder	Resultat
<p>En förstudie genomförs som innehåller;</p> <ul style="list-style-type: none"> - beslutsunderlag för val av system för insamling och behandling av källsorterat avfall - plan för successivt införande av insamlingsystem för källsorterat avfall - plan för information till hushåll respektive verksamheter för insamling av avfall <p>Förstudien genomförd år 2013</p>	Uppfyllt såtillvida att källsortering av matavfall är införd. Oklart ang. nämnda förstudie.
Upphandling av behandling av källsorterat bioavfall. Genomförd senast 2014	Uppfyllt.
Utredning genomförs om behov av lokala anläggningar för omhändertagande och utnyttjande av schaktmassor. Genomfört år 2015	Oklart om utredning är genomförd. Massor har tagits emot på deponin. Det kommer behövas en ny plan för tiden efter deponin.
Utredning genomförs om urin som separerats i hushåll, i första hand om lämpligheten att tillvarata urin, i andra hand (om det visar sig vara lämpligt) framtagande av rutiner för tillvaratagandet. Genomfört år 2013	Ej uppfyllt.

Inriktningsmål 3: Avfall ska hanteras på ett säkert sätt med avseende på hälsa och miljö

Avfallet och hanteringen av detta har potential att kunna påverka hälsa och miljö på flera olika sätt, både i insamlings- och behandlingsledet. Utsläpp till luft och vatten från deponerat avfall har dock successivt kunnat begränsas, inte minst genom att de deponerade mängderna minskat radikalt på senare år. Ökade krav på avfallens kvalitet, exempelvis vad gäller innehåll av farligt avfall etc. samt allt effektivare uppsamling av lakvatten och deponigas har också bidragit till förbättringarna. Inriktningen är dock att fortsätta arbetet med att begränsa emissionerna från verksamheten så långt det är möjligt. Detta gäller givetvis även störningar i form av lukt, buller, nedskräpning mm som kan förekomma.

Arbetet med att återställa markområdena på de platser där deponering har upphört efter 2008 har påbörjats. Dessa arbeten som kommer att pågå under lång tid, innebär att områdena ska sluttäckas samt att omhändertagande av lakvatten och deponigas ska säkerställas. Avslutningsplaner har fastställts av tillsynsmyndigheterna för samtliga aktuella deponier.

Kommunala avfallsplaner ska bl a innehålla uppgifter om nedlagda deponier inklusive bedömningar av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. Inriktningen på arbetet skulle i första hand vara att genomföra en heltäckande kartläggning av objekten i området, genom tillämpning av Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden (MIFO).

Deponierna vid Norraby och Åsbodalen ska vara sluttäckta år 2023 respektive 2025.

Delmål	Måluppfyllelse
Tömning av brunnar och tankar ska utföras på ett bra sätt med avseende på rationalitet och arbetsmiljö	Ej mätbart.
Föroreningarna i slammet från regionens avloppsreningsverk ska före 2017 vara på en så låg nivå att slammet från samtliga kommuner kan Revaq-certifieras	Uppfyllt; gränsvärdena för metaller i slammet överskrids ej. Dock är Revaq-certifiering inte aktuellt för kommunen.
Åtgärder	Resultat
Sluttäckning av Norraby och Åsbodalens deponier genomförs enligt avslutningsplan	Delvis genomfört, men tidsplan har ej hållits.
Åtgärder för nedlagda deponier: MIFO1-undersökning genomförs för samtliga nedlagda upplag (se bilaga 1). Genomfört år 2013	Genomfört 2012
Genomgång av avvikelser avseende förhållandena vid tömning av brunnar och tankar. Tekniska system utvärderas för säker tömning. Genomfört år 2013	Genomfört. GDL gör sammanställning årligen.
Rutiner framtas för omhändertagande av förbrukat filtermaterial från fosforfällor i enskilda avloppsanläggningar. Förslag framtas även för hur avfallstaxan ska konstrueras. Genomfört år 2013	Ej genomfört.

Inriktningsmål 4: Avfallshanteringen ska svara upp emot samhällets och kundernas krav på ekonomi, service och kvalitet.

Kommunerna i MTB-regionen har en ambition att erbjuda invånare och företag avfallshanteringssystem med en hög servicegrad, och samtidigt prioritera miljöhänsyn och resurshushållning. Det är också viktigt att verksamheten bedrivs effektivt från kostnadssynpunkt.

En stor del av informationen om avfallshantering är inriktad på att motivera och hjälpa hushåll och andra att källsortera sitt avfall, och därigenom möjliggöra bl a ökad resurshushållning. Det handlar i stor utsträckning om att jobba med

aktiviteter, såsom skolinformation, produktion av tidningar och nyhetsbrev, medverkan vid mässor och liknande. Ytterligare ett exempel är att öka utnyttjande av återvinningscentralerna för spridning av information på samma sätt som redan sker på anläggningen i Hulje.

Återvinningscentralernas popularitet framgår klart när man studerar utvecklingen av besöksstatistiken.

Delmål	Måluppfyllelse
Kommunerna skall eftersträva enkla avgifts- och taxekonstruktioner som samordnas mellan kommunerna samt utnyttjar möjligheter till styrning	Ej uppfyllt.
Kommunen ska öka möjligheten att studera och följa upp utvecklingen inom avfallssektorn både avseende mjuka och hårda parametrar	Uppfyllt. Bidrar i Avfall Web, medlemmar i Avfall Sverige.
Kommunerna ska eftersträva introduktion av ny teknik inom avfallsområdet på ett så tidigt stadium som möjligt i detaljplaneprocessen	Ej uppfyllt.
Antalet nöjda kunder inom regionens avfallsområde ska öka	Uppfyllt (enkätundersökning ÅVC – nöjdhet).
Åtgärder	Resultat
Kommunernas konstruktion av taxor samt andra avgifter ses över med avseende på styrmöjlighet och samsyn. Genomfört år 2013	Delvis genomfört, men inte i samarbete med andra kommuner.
En arbetsgrupp sammankallas regelbundet för att skapa en samsyn inom avfallsområdet i MTB-regionen avseende t ex säkerhetsaspekter, betalssystem, avfallsterminologi mm. Genomfört fortlöpande	Ej genomfört, däremot samverkar Boxholm med Ödeshög, Mjölby, Motala och Vadstena, bl.a. inköpssamverkan.
Kundundersökning genomförs för att ta reda på om avfallshandlingen motsvarar kundernas förväntan med avseende på service och kvalitet. Genomfört första gången år 2013	Genomfört.
Ny plockanalys genomförs senast år 2017	Ej genomfört.
Intressera byggexploatörer för ny teknik för central insamling. Genomfört fortlöpande	Ej genomfört.

Bilaga 3

Nedlagda deponier

UTSTÄLLNING

Nedlagda deponier inom Boxholms kommun

Nedan redovisas de nedlagda kommunala avfallsupplag som ligger inom Boxholms kommun. Samtliga har undersökts enligt MIFO1 och inga akuta åtgärder behövs i dagsläget.

Ryckelsby, deponi

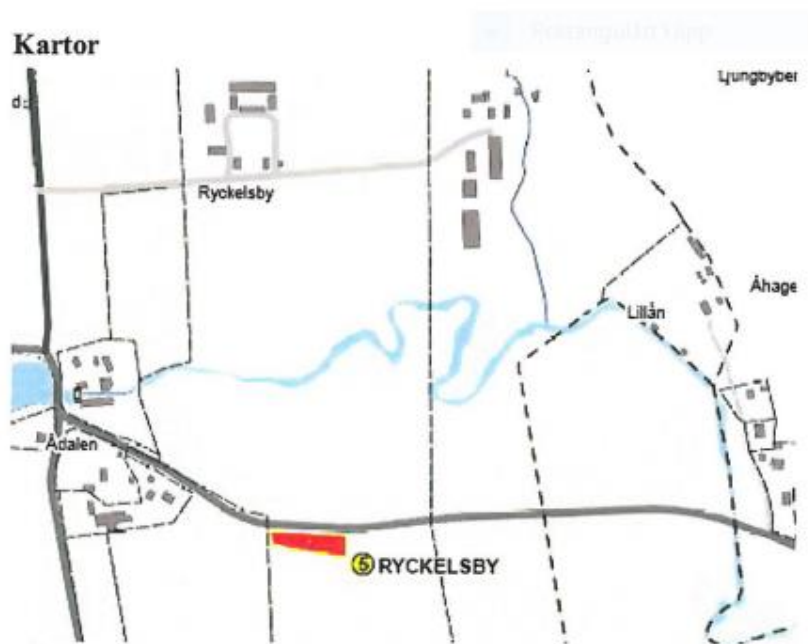
Kommunal avfallsdeponi, hushålls- och lantbruksavfall

Fastighet: Ryckelsby 4:1

Verksamhetsperiod: 1962 – 1970, nedskräpning till 2002

Åtgärd: bortforsling och övertäckning av avfall 1970 och 1976.

MIFO1 genomförd 2012, riskklass 4, ytterligare åtgärder krävs ej.

Figur: Lokalisering av avfallsupplag Ryckelsby

Bilder

Foto 1, 2: Soptippsområde Ryckelsby; vänstra fotot: Foto från inspektion, år 1970; högra fotot: det samma området idag

Sättertorp, deponi

Kommunal avfallsdeponi; byggavfall

Fastighet Boxholm 8:1

Verksamhetsperiod: 1969 – 1983

Deponerat avfall: huvudsakligen byggavfall, schakt- och rivningsavfall, men även visst industri- och hushållsavfall.

Åtgärd: övertäckning, delvis asfalterad

MIFO1, genomförd 2012, riskklass: 3. Det föreligger en viss osäkerhet vid bedömningen av föroreningsnivå. Även om deponin tilldelats den tredje riskklassen, bör en enklare provtagning genomföras för att förbättra klassningens säkerhet.

Figur: Lokalisering av de två partierna från Sättertorps avfallsupplag

Bilder

Foto 1, 2: Sottippsområde Sättertorp; vänstra fotot: Foto från deponins mindre parti; högra fotot: Större parti med ris mellanlager.

Malexander, deponi

Kommunal avfallsdeponi; hushålls- och trädgårdsavfall

Verksamhetsperiod: 1930-talet – 1983

Fastighet Malexander 1:1

Åtgärd: kontinuerlig övertäckning, sanering av upplaget 1975 och 1979

MIFO1, genomförd 2012, riskklass: 3. Beläget i anslutning till område med högt skyddsvärde.

Figur: Lokalisering av avfallsupplag Malexander

Bilder

Foto 1, 2: Sottippsområde Malexander; vänstra fotot: sottippsområde med mellanlager för trädgårdsavfall; högra fotot: kanten av det gamla grustaget med den skymtande träboden.

Strålsnäs, deponi

Kommunal avfallsdeponi; hushålls- och trädgårdsavfall, schaktmassor samt restavfall

Fastighet: Strålsnäs 5:25, 5:26, 5:27, 5:28, 5:29

Verksamhetsperiod: cirka 1940 – 1977

Åtgärd: kontinuerlig övertäckning

MIFO1, genomförd 2012, riskklass: 3. Närheten till bostäder och till Lillån gör att deponin placeras i riskklass 3. Det föreligger en viss osäkerhet vid bedömningen av föroreningsnivå. Även om deponin tilldelades den tredje riskklassen, bör en enklare provtagning genomföras för att förbättra klassningens säkerhet.

Figur 1: Lokalisering av avfallsupplag Strålsnäs

Bilder

Foto 1, 2: Soptippsområde Strålsnäs; vänstra fotot: håligheter i mark; högra fotot: centralt område med stenar på västra sidans utkant

Åsbodalens avfallsupplag

Kommunal avfallsdeponi; hushålls-, bygg- och industriavfall

Fastighet: Rävtomta 3:1

Verksamhetsperiod: sluttäckning pågår, Länsstyrelsen tillsynsmyndighet
MIFO1 2002, riskklassning saknas, miljöpåverkan befaras.

UTSTÄLLNING